

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra bezpečnostních studií

**Homosexualita ve 21. století, aneb o životě
v LGBT komunitě**

Bakalářská práce

Homosexuality in 21. century, or about the life in the LGBT

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

PhDr. Mgr. Lukáš Urban Ph.D

AUTOR PRÁCE

Tereza Konejlová

PRAHA

2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 15.03.2022

Tereza Konejlová

Poděkování

Ráda bych poděkovala své rodině za trpělivost a psychickou podporu při psaní své bakalářské práce. Dále bych také chtěla poděkovat svému vedoucímu práce panu PhDr. Mgr. Lukáši Urbanovi, Ph.D. za nápomoc při psaní bakalářské práce a uvedením správným směrem.

Anotace

Tato bakalářská práce se věnuje postavení homosexuálů ve 21. století. Zabývá se právní úpravou v oblasti práv homosexuálů ve vybraných částech světa. Věnuje se problematice registrovaného partnerství a manželství homosexuálů a zároveň homoparentálních rodin. Jedním z témat je také tolerance homosexuálů dvěma nejrozšířenějšími náboženstvími ve světě. Empirická část se věnuje názorům a pocitům samotných příslušníků LGBT komunity, kteří se vyjadřují k problematice teoretické části.

Klíčová slova

homosexualita, coming out, LGBT komunita, sexuální orientace

Annotation

This bachelor thesis is focused on social status of homosexuals in 21st century. It deals with legislation of gay rights in chosen parts of world. It's also focused on problematics of registered partnership and gay marriage and also homoparental families. One of themes is also toleration of homosexuals in two biggest religion. Empiric part is about opinions and feelings of members LGBT community, who talks to problematics of theoretical part

Obsah

Předmluva	8
Úvod.....	9
1 LGBT komunita	11
1.1 Definice pojmu LGBT	11
1.2 Sexuální orientace a genderová identita	11
1.2.1 Homosexualita	11
1.2.2 Bisexualita	12
1.2.3 Trans osoby.....	12
1.3 Symboly LGBT+	13
2 Coming out.....	16
3 Homosexualita v dějinách lidstva	18
3.1 Homosexualita ve 20. století	20
4 Právní úprava homosexuality ve vybraných částech světa	23
4.1 Všeobecná deklarace lidských práv	23
4.2 Spojené státy americké.....	23
4.3 Ruská federace.....	26
4.4 Evropská unie	29
5 Trest smrti příslušníkům LGBT komunity	33
6 Právní úprava homosexuality v České republice	35
7 Náboženství a homosexualita	37
7.1 Islám	37
7.2 Křesťanství.....	37
8 Registrované partnerství vs. Manželství	40
8.1 Registrované partnerství	40
8.2 Manželství osob stejného pohlaví	41

9	Homoparentální rodiny.....	43
9.1	Lesbické páry.....	43
9.2	Gay páry	45
10	Společenské postavení LGBT komunity v ČR.....	47
10.1	Kulturní podpora LGBT komunity.....	47
10.2	Diskriminace na základě sexuální orientace.....	48
11	Rozhovory s příslušníky LGBT komunity.....	50
12	Závěr.....	53
	Seznam použité literatury a pramenů.....	55
	Seznam obrázků	63
14	Seznam příloh	64
	Příloha 1 Scénář rozhovoru	65
	Příloha 2 Rozhovory s příslušníky LGBT komunity.....	67

Předmluva

Když jsem se rozmýšlela nad tématem bakalářské práce, věděla jsem, že chci psát o něčem, co mě bude naplňovat a zajímat. V 19 letech mi můj nejlepší kamarád od první třídy prozradil, že se mu líbí kluk. Tenkrát mě to poměrně šokovalo, protože mne do té chvíle nenapadlo, že by nebyl heterosexuál. Ale přijala jsem to naprosto pozitivně, protože to v žádném případě nezměnilo můj pohled na něj. Když začal chodit se svým současným partnerem, bylo pro mě zprvu trochu fascinující pozorovat svého kamaráda, jak se drží za ruku s jiným klukem. Do té doby jsem homosexualitu ve svém blízkém okolí neměla a znala jsem ji jen z filmů či ze vzdáleného pozorování. Následně jsem s ním prožívala jeho coming out jak v rodině tak mezi kamarády. Je zajímavé sledovat s jak odlišnými reakcemi se člověk v procesu coming outu může setkat. Přestože se jedná o lásku mezi dvěma lidmi, ne vždy se setká s pochopením. A to nejen v rodině, kde to pochopení a podporu očekává nejvíce, ale i ve společnosti, protože každý má na věc odlišný názor.

Proto jsem se rozhodla napsat bakalářskou práci Homosexualita ve 21. století aneb život v LGBT komunitě, abych přiblížila nejen sobě, ale i ostatním, jak odlišný styl života mají homosexuálové v současné společnosti. Myslím si, že spousta lidí, kteří odmítají přijmout homosexuály do společnosti nemá tušení, jak náročné je žít ve strachu kvůli lásce.

Úvod

Člověk má v 21. století nepřehledné množství možností, jak strávit svůj život. Každý den se v různých koutech světa pracuje na vývoji nových technologií, metod a způsobů, jak lidem usnadnit život. Moderní doba je rychlá a vše se posouvá vysokým tempem dopředu. Ale nejedná se pouze o vyrobené produkty, nýbrž i o vztahy ve společnosti, jelikož lidé se snaží navzájem více chápat, tolerovat. Dříve byli například odsuzováni lidé s tetováním, společnost je spíše vnímala jako nebezpečné jedince, kteří často nebyli ani přijímáni na určité pracovní pozice. V dnešní době má ale tetování nepřehledné množství lidí a tyto bariéry se stále více odbourávají. Postavení v moderní společnosti se mění zejména pro menšiny, a to jak národnostní, rasové tak i sexuální. Otázka sexuálních menšin je ale poněkud problematická, protože každý stát má jiné kulturní tradice a hodnoty, stejně tak právní úpravu. Je třeba se podívat do historie, jak se na sexuální menšiny nahlíželo dříve, které významné události přispěly k formování vztahu mezi majoritou a minoritou. Život lidí s odlišnou sexuální orientací je ale stále složitější než život heterosexuální majority. Přestože jsou země, kde mají homosexuálové stejná práva jako heterosexuálové, v některých státech existují pro homosexuály jen určitá práva, například svoboda projevu či zákaz diskriminace na základě sexuální orientace, ale už nemají právo uzavřít sňatek se svým partnerem či založit rodinu. Jsou ale i místa na světě, kde je homosexualita trestána a naopak diskriminace sexuální menšiny není trestně potírána. Tresty jsou různé, ale v několika státech světa se mohou příslušníci LGBT komunity setkat i s tím nejvyšším možným, trestem smrti. Zejména poukáží na rozdíl mezi největším a třetím největším státem světa, kde panují značné rozdíly v přijetí homosexuality jak státem tak společností.

I když jsou státy, kde se homosexuálové z hlediska právní úpravy mohou cítit bezpečně a žít plnohodnotný život, ve společnosti žije množství lidí, kteří mohou jejich život znepríjemňovat. Může se jednat například o lidi s jinými hodnotami, které jsou postavené na tradiční rodině a homosexualita je pro ně nepřijatelná, a to nejen u cizích lidí, ale i u své vlastní rodiny. Ale jedná se i o nábožensky založené

jedince, jejichž náboženství homosexualitu nepřijímá. Nepřijetí ze strany společnosti může vést k šikaně či až diskriminaci příslušníků LGBT komunity. Například mladí lidé s odlišnou sexuální orientací jsou více šikanováni svými vrstevníky na školách než heterosexuální jedinci. Šikana a nepochopení kvůli sexuální orientaci ale může vést k depresím, sebevražedným myšlenkám a v těch nejhorších případech až ke spáchání sebevraždy.¹

Práce se zabývá mimo jiné problematikou v oblasti rodinných vztahů, a jaké možnosti pro homosexuály v této oblasti existují. Zejména se zaměřím na Českou republiku a poukážu například, jak se mohou homosexuálové stát rodiči a jak mohou stvrdit svůj partnerský vztah.

Součástí bakalářské práce jsou i rozhovory s příslušníky LGBT komunity, které jsem vedla v rozmezí půl roku, jak se sami homosexuálové cítí v současné společnosti. Vybrala jsem čtyři jedince, kteří si již prošli coming outem, aby popsali své pocity ohledně jejich přijetí rodinou a blízkými.

Stěžejním pramenem pro mě byla kniha *Homosexualita v názorech současné společnosti*², která mne provedla historií homosexuality od Starověku až po moderní dějiny. Dále jsem velmi využila *Výzkum veřejného ochránce práv*, bývalé ombudsmanky Anny Šabatové z roku 2019, abych poukázala zejména jak a kde se cítí homosexuálové diskriminováni.³

¹ ALMEIDA, Joanna, Renee M. JOHNSON, Heather L. CORLISS, Beth E. MOLNAR a Deborah AZRAEL. Emotional Distress Among LGBT Youth: The Influence of Perceived Discrimination Based on Sexual Orientation. *Journal of Youth and Adolescence* [online]. 2009, **38**(7), 1001-1014 [cit. 2022-03-08]. ISSN 0047-2891. Dostupné z: doi:10.1007/s10964-009-9397-9

² JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

³ ŠABATOVÁ, Anna. *Být LGBT+ v Česku* [online]. Brno, 14.5.2019 [cit. 2021-10-17]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/uploads-import/DISKRIMINACE/Vyzkum/Vyzkum-LGBT.pdf>

1 LGBT komunita

1.1 Definice pojmu LGBT

LGBT komunita, někdy také používáno LGBT+ komunita, je zkratka pro celé spektrum sexuálních menšin. Mezinárodní zkratka „LGBT+ reprezentuje čtyři sexuální menšiny - lesby, gaye, bisexuály a trans osoby. Symbol “+” umožňuje zařadit další různorodá určení vlastní orientace, identity, případnou sexuální nevyhraněnost. ⁴ Za příslušníka LGB menšiny lze považovat každého s menšinovou sexuální orientací bez ohledu na to, zda se za jejího příslušníka sám „uvědoměle“ považuje.”⁵

1.2 Sexuální orientace a genderová identita

Když se mluví o LGBT komunitě, je vhodné uvést pojmy *sexuální orientace* a *genderová identita*. Tyto dva pojmy úzce souvisí s definováním sexuálních menšin. Sexuální orientace je trvalé zaměření citové a sexuální náklonnosti k mužům, ženám či oběma pohlavím. „Genderová identita vyjadřuje zařazení sebe sama ke konkrétnímu genderu, jež však může, ale i nemusí odpovídat biologickému pohlaví, jež bylo člověku přiřazeno na základě vnějších pohlavních znaků.”⁶ Jedná se například o projevy jako řeč, chování, oblékání, trávení volného času, ale i vnímání vlastního těla.

1.2.1 Homosexualita

S pojmy *lesba* a *gay* souvisí pojem *homosexualita*, který vyjadřuje jejich sexuální orientaci. Právě homosexualita znamená, že osoba je emočně a sexuálně

⁴ ŠABATOVÁ, Anna. Být LGBT+ v Česku [online]. Brno, 14.5.2019 [cit. 2021-10-17]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/uploads-import/DISKRIMINACE/Vyzkum/Vyzkum-LGBT.pdf>

⁵ BEŇOVÁ, Kateřina. Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR. Praha: Úřad vlády ČR, 2007. ISBN 978-80-87041-33-8.

⁶ ŠABATOVÁ, Anna. Být LGBT+ v Česku [online]. Brno, 14.5.2019 [cit. 2021-10-17]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/uploads-import/DISKRIMINACE/Vyzkum/Vyzkum-LGBT.pdf>

přítahována k osobám stejného biologického pohlaví. *Je-li muž přitahován muži, označuje se jako gay, je-li žena přitahována ženami, užívá se označení lesba.*⁷ Gay hnutí a lesbická hnutí jsou separována. Hlavním důvodem byla neochota gay skupiny akceptovat lesbické hnutí rovnocenně. Další příčinou byla druhá vlna feminismu, jejíž myšlenky a názory mezi skupinami ještě prohloubily.⁸

1.2.2 Bisexualita

S pojmy *lesba* a *gay* souvisí pojem *homosexualita*, který vyjadřuje jejich sexuální orientaci. Právě homosexualita znamená, že osoba je emočně a sexuálně přitahována k osobám stejného biologického pohlaví. *Je-li muž přitahován muži, označuje se jako gay, je-li žena přitahována ženami, užívá se označení lesba.*⁹ Gay hnutí a lesbická hnutí jsou separována. Hlavním důvodem byla neochota gay skupiny akceptovat lesbické hnutí rovnocenně. Další příčinou byla druhá vlna feminismu, jejíž myšlenky a názory mezi skupinami ještě prohloubily.¹⁰

1.2.3 Trans osoby

Pod trans osoby se řadí ti lidé, jejichž genderová identita se liší od biologického pohlaví, které jim bylo určeno po narození. Patří sem transsexuální osoby, transgender, cross-dressery, nebo i lidé s transsexuální minulostí.

V komunitě trans osob se rozlišují trans lidé MtF a FtM. Translidé Mtf, v angličtině male-to-female, jsou lidé, kteří mají biologické charakteristiky mužského pohlaví, ale jejich identifikace je především ženská. Procházejí tedy změnou z muže na ženu. Kdežto FtM, v angličtině female-to-male, naopak mají biologické charakteristiky ženského pohlaví, avšak jejich identifikace je mužská, podstupují tedy změnu z ženy na muže. Transsexuální osoby se vyznačují usilovnou změnou

⁷ ŠABATOVÁ, Anna. Být LGBT+ v Česku [online]. Brno, 14.5.2019 [cit. 2021-10-17]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/uploads-import/DISKRIMINACE/Vyzkum/Vyzkum-LGBT.pdf>

⁸ BEŇOVÁ, Kateřina. Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR. Praha: Úřad vlády ČR, 2007. ISBN 978-80-87041-33-8.

⁹ ŠABATOVÁ, Anna. Být LGBT+ v Česku [online]. Brno, 14.5.2019 [cit. 2021-10-17]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/uploads-import/DISKRIMINACE/Vyzkum/Vyzkum-LGBT.pdf>

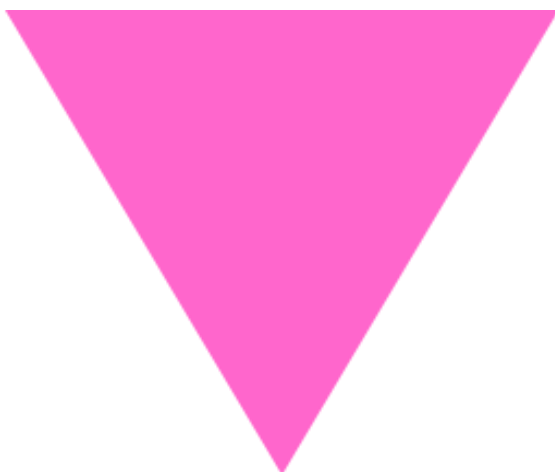
¹⁰ BEŇOVÁ, Kateřina. Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR. Praha: Úřad vlády ČR, 2007. ISBN 978-80-87041-33-8.

pohlaví. Transgender žijí částečně nebo trvale v roli opačného pohlaví. Cross-dresseři mění genderovou roli pouze příležitostně a většinou neusilují o její trvalou změnu.¹¹

1.3 Symboly LGBT+

LGBT komunita má velké množství symbolů, které se různí podle genderové příslušnosti a sexuální orientace. Existuje ale jeden symbol, který se váže na celou LGBT komunitu. A tím je duhová vlajka.

Duhová vlajka byla navržena v roce 1977 americkým umělcem a aktivistou Gilbertem Bakerem. LGBT komunita potřebovala jednotný symbol, jelikož do té doby jím byl pouze růžový trojúhelník směřující špičkou dolů. Ten ale připomínal hořkou pachut' druhé světové války a chování nacistů vůči homosexuálům. hořkou

Obrázek 1 Růžový trojúhelník

Zdroj:https://cs.wikipedia.org/wiki/R%C5%AF%C5%BEov%C3%BD_troj%C3%BAheln%C3%ADk#/media/Soubor:Pink_triangle.svg

pachut' druhé světové války a chování nacistů vůči homosexuálům. Protože právě růžovým trojúhelníkem byli označováni gayové v koncentračních táborech, kteří se dopustili pohlavního styku s jiným mužem. Po druhé světové válce se růžový

¹¹ BEŇOVÁ, Kateřina. Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR. Praha: Úřad vlády ČR, 2007. ISBN 978-80-87041-33-8.

trojúhelník postupně stal symbolem, který nejen připomínal hrůzy druhé světové války, ale také sjednocoval sexuální menšiny.

V dnešní době je ale spíše všem známa duhová vlajka. Původní duhová vlajka obsahovala osm barevných pruhů. Růžová symbolizovala sex, červená život, oranžová zdraví, žlutá sluneční svit, zelená přírodu, tyrkysová magii a umění, indigová harmonii a fialová ducha. Když byl v roce 1978 zavražděn veřejně činný gay Harvey Milk, vzrostla poptávka po duhových vlajkách. Nebylo ale možné průmyslově vyrobit růžovou barvu a tak byla z vlajky odstraněna. O rok později byla odstraněna i tyrkysová barva, na vlajce zůstalo šest barev, což se do současnosti nezměnilo.¹²

Obrázek 2 Duhová vlajka

Zdroj: https://cs.wikipedia.org/wiki/Duhová_vlajka#/media/Soubor:Gay_Pride_Flag.svg

Dalším symbolem LGBTQ+ komunity jsou Pride pochody, neboli pochody hrdosti, konající se po celém světě. První Pride pochod se konal v New Yorku v roce 1970 a od té doby se rozšířily do celého světa. V současnosti se pochodů LGBTQ+ komunity v některých zemích účastní miliony lidí. Hlavním cílem těchto akcí je zvýšit povědomí lidí o sexuální orientaci, ukázat jim, že mají být hrdí na to, kým jsou a v určitých zemích demonstrovat za stejná práva, jaká mají heterosexuálové.

¹² LGBTQ+ Pride Flags and What They Stand For. VOLVO GROUP [online]. Göteborg, 2021, 26.3.2021 [cit. 2021-10-17]. Dostupné z: <https://www.volvogroup.com/en/news-and-media/news/2021/jun/lgbtq-pride-flags-and-what-they-stand-for.html>

V Evropě se nejznámější pochody hrdosti konají v Londýně, kde tradice započala již v roce 1971, dalšími pořadatelskými městy jsou například Amsterdam nebo Berlín. V České republice proběhl gay pride pochod poprvé v roce 1998 v rámci Duhového festivalu v Karlových Varech. V některých zemích se tyto události setkávají s odmítavým postojem. Jsou zakázány například v Turecku, Rusku a o zákaz se usiluje i v Polsku.¹³

¹³ Půl století s duhou. „Pochody hrdosti“ se během let staly v mnoha zemích respektovanou tradicí. *Ct24.ceskatelevize.cz* [online]. Praha: Česká televize, 2020 [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3127739-pul-stoleti-s-duhou-pochody-hrdosti-se-behem-let-staly-v-mnoha-zemich-respektovanou><https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3127739-pul-stoleti-s-duhou-pochody-hrdosti-se-behem-let-staly-v-mnoha-zemich-respektovanou>

2 Coming out

Každý jedinec prožívá svým způsobem **coming out**. Nazývá se tak období, kdy začíná vnímat svou individualitu a sexualitu. Toto období začíná v pubertě (věk 11-15 let) nebo následně v období adolescence (věk 15-20 let). Není tomu tak ale vždy, někdy může začít až později v průběhu života. Lidé si odmalička přebírají určité vzorce chování od předchozích generací, podle kterých se vyvíjí. Ale v další fázi života jim může vyvstat otázka, zda to jak žijí, odpovídá jejich citění.

Obecně platí, že sexualita u žen dozrává později než u mužů. Jedním z hlavních důvodů je to, že ženy jsou zastřeny touhou po dítěti a radostí z mateřství.

Podle knihy *Homosexualita v názorech současné společnosti*¹⁴ probíhá coming out ve dvou hlavních fázích, které se dále dělí do pěti bodů, viz níže.

1. Zjištění skutečnosti o svém zaměření a její akceptace:

a) precoming out - jedinec si uvědomuje svou odlišnost, ale nedovede ji vyjádřit.

b) vlastní coming out - člověk pojmenuje svou odlišnost. Svou sexuální identitu může zprvu odmítat, ale po čase ji přizná sám sobě a poté i jinému člověku.

2. Uspořádání života v jejím souladu:

c) fáze explorace - navazování prvních sexuálních vztahů a experimentace.

d) fáze partnerství - tvorba trvalejších sexuálních a partnerských vztahů odpovídajících celkovým citovým potřebám jedince.

e) fáze integrace - dotvoření hodnot, upevnění role jedince ve vnějším světě, integrace osobnosti.¹⁵

¹⁴ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

¹⁵ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

Dále je třeba také rozlišit **vnitřní** a **vnější coming out**. Vnitřní coming out znamená akceptaci sebe samého, jaký člověk je a vnější coming out řeší otázku, kdy je člověk schopen svěřit tuto skutečnost jiným osobám či veřejnosti.¹⁶

Jednou z příčin, která komplikuje sebepojetí homosexuála je negativní postoj a reakce jeho okolí. Jak rodiče, tak prarodiče hrají důležitou roli v coming outu. Protože i oni musí přijmout novou verzi budoucnosti svého potomka, kde by například nemusela figurovat vytoužená vnoučata. Jak bude rodič reagovat na coming out neovlivňuje ani tak vzdělání či úroveň inteligence, jako kvalita vztahů v rodině. Podle Výzkumu veřejného ochránce práv (Šabatová 2019) se 75% dotázaných homosexuálů svěří svým přátelům a 53% dotázaných své rodině.¹⁷

¹⁶ ŠABATOVÁ, Anna. Být LGBT+ v Česku [online]. Brno, 14.5.2019 [cit. 2021-10-17]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/uploads-import/DISKRIMINACE/Vyzkum/Vyzkum-LGBT.pdf>

¹⁷ ŠABATOVÁ, Anna. Být LGBT+ v Česku [online]. Brno, 14.5.2019 [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/uploads-import/DISKRIMINACE/Vyzkum/Vyzkum-LGBT.pdf>

3 Homosexualita v dějinách lidstva

Homosexualita je přirozenou součástí života již od pradávna. Je potřeba proto zmínit důležité milníky v lidské historii, které se tématu homosexualita týkají. Nejstarší zmínky o homosexualitě sahají až do starověkého Egypta. Ve spise *Naučení vezíra Ptahotepa*, který pochází z 24. stol. př. n. l. jsou dospělí muži varováni před sváděním mladých chlapců. Homosexualita sama o sobě trestná nebyla, pouze pokud byla násilná, nebo jestliže se jednalo o styk mezi dospělým mužem a nezletilým chlapcem.¹⁸

Na přelomu mezi matriarchátem a patriarchátem, neboli v období rozkvětu starého Řecka (800-500 př. n. l.), proběhl zlatý věk homosexuality v rámci evropských dějin. Například u dórských kmenů byly rozšířené homosexuální praktiky, a to mezi dospělými muži a mladými chlapci. Dórové věřili, že dospělí muži dodávají mladším chlapcům pohlavním stykem mužnost, sílu a dospělost.¹⁹

Na určitých územích Řecka nebyla homosexualita stíhána, pouze homosexuální prostituce. V Thébách se dokonce uzavíraly sňatky mezi adolescenty.²⁰

O ženské homosexualitě nejsou ve starověkém Řecku téměř žádné záznamy. Jedinou známou ženou byla básnířka Sappó. Ta se odstěhovala na ostrov Lesbos, kde založila dům múz pro dívky.

Homosexualita byla ve starověkém Římě běžná, například do armády byli přednostně přijímáni homosexuální jedinci. Císař Nero se dokonce oženil s jiným mužem a láska císaře Hadriana byla po smrti jeho milence proměněna ve státní kult.

S nástupem křesťanství a císaře Konstantina Velikého byl ale upevněn vztah mezi mužem a ženou, který byl jediný přijatelný.

¹⁸ JANOŠOVÁ, Pavlína. Homosexualita v názorech současné společnosti. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

¹⁹ JANOŠOVÁ, Pavlína. Homosexualita v názorech současné společnosti. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

²⁰ JANOŠOVÁ, Pavlína. Homosexualita v názorech současné společnosti. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

V celém období středověku byla homosexualita v Evropě odsuzována a trestána. Homosexuální kontakty byly považovány za prohřešky proti přirozenosti a byly přísně trestány soudy. Homosexuálům se říkalo sodomité, neboli muži, kteří měli pohlavní styk s jiným mužem. Sodomie byla trestána vězením, kastrací, useknutím různých částí těla či upálením. Tresty se odvíjely od závažnosti prohřešku, jednou z přitěžujících okolností bylo vynucení si homosexuálního styku násilím.²¹

Roku 1707 vydal Josef I. zákon Josefina, v němž pod sodomii zařadil jak homosexuální styk, tak zoofilii a nestandardní heterosexuální praktiky. Ve všech případech byly osoby, které se sodomie dopustily, trestány smrtí.²²

Výraznější změnu přinesl až trestní zákoník Josefa II. z roku 1787, který zrušil trest smrti. Stejnopohlavní styky mezi muži byly sice nadále odsuzovány, ale polehčující okolností se stal fakt, když nepohoršovaly veřejnost. Tresty byly například výprasky holí, vězení, či veřejně prospěšné práce. Na počátku 19. století byl ale trest smrti obnoven novým občanským zákoníkem.²³

Stejnopohlavní styky mezi ženami zůstaly i nadále nepostižitelné.²⁴

V 19. století se začali k homosexualitě veřejně hlásit umělci jako například básníci Paul Verlaine či Arthur Rimbaud. Znamý spisovatel Oscar Wilde byl obviněn z homosexuálních styků a skončil na dva roky ve vězení.²⁵

²¹ SLÁNSKÁ, Nataša. Kruté tresty ve středověku za homosexualitu a jiné prohřešky proti mravnosti. DOTYK [online]. VLTAVA LABE MEDIA, 2020 [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: <https://www.dotyk.cz/magazin/sodomie-homosexualita-stredovek-30000315.html>

²² HIML, Pavel, Jan SEIDL a Franz SCHINDLER, ed. "Miluji tvory svého pohlaví": homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí. Praha: Argo, 2013. Každodenní život. ISBN 978-80-257-0876-7.

²³ STERNECK, Tomáš. Hříšní sodomité: Jaké tresty čekaly homosexuály v raném novověku. 100+1 [online]. Extra Publishing, 2018, [cit. 2022-02-21]. ISSN 1804-9907. Dostupné z: <https://www.stoplusjednicka.cz/hrisni-sodomite-jake-tresty-cekaly-homosexualy-v-ranem-novoveku>

²⁴ STERNECK, Tomáš. Hříšní sodomité: Jaké tresty čekaly homosexuály v raném novověku. 100+1 [online]. Extra Publishing, 2018, [cit. 2021-10-17]. ISSN 1804-9907. Dostupné z: <https://www.stoplusjednicka.cz/hrisni-sodomite-jake-tresty-cekaly-homosexualy-v-ranem-novoveku>

²⁵ JANOŠOVÁ, Pavlína. Homosexualita v názorech současné společnosti. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

3.1 Homosexualita ve 20. století

Na začátku 20. století se homosexualita stala součástí lexikonu nemocí. Došlo ke zviditelňování individuality, sexuálních zvláštností a variací života. Také se odehrál zlom u měšťanstva, které začalo napodobovat výstřednosti šlechty. Významně se také změnilo postavení ženy, která se postupně stávala rovnoprávnou partnerkou.

Navzdory tomu, že byla homosexualita za první republiky trestná odnětím svobody až pět let, podle § 129 trestního zákoníku platného ještě z dob existence Rakouska-Uherska, vznikaly za První republiky spolky jako Československá liga pro sexuální reformu nebo Přátelství a časopis *Hlas sexuální menšiny*, později přejmenován na *Nový hlas*. Příznivější byla situace ve velkých městech, kde existovaly homosexuální spolky, například v Praze to byl zábavní komplex Batek, restaurace U Bažantů, U Leiblů nebo bufet Koruna. V Brně fungovala například kavárna Alfa. Všechna místa byla podchycena policií, jež pouze kontrolovala situaci. Pro bezpečnostní sbory té doby bylo podstatné, že se homosexuálové scházejí ve svých uzavřených kruzích a nedávají svou sexuální orientaci na odív na veřejně přístupných místech. V období První republiky usilovali příslušníci sexuální menšiny o zrušení trestnosti homosexuality, tento příznivý vývoj byl ale narušen nástupem fašismu a 2. světové války.²⁶

Přestože pohlavní styk mezi homosexuály byl podle německého práva trestný již od roku 1871, po nastoupení Adolfa Hitlera k moci v roce 1933, došlo k výraznému zpřísnění uplatňování § 175. Začala diskriminace homosexuality v Německu, kdy došlo k uzavření gay-podniků. O rok později začaly vznikat takzvané "růžové seznamy". V roce 1937 vznikl specializovaný úřad Říšská ústředna, jež sloužil k potírání homosexuality a potratů.²⁷

²⁶ HIML, Pavel, Jan SEIDL a Franz SCHINDLER, ed. "Miluji tvory svého pohlaví": homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí. Praha: Argo, 2013. Každodenní život. ISBN 978-80-257-0876-7.

²⁷ HIML, Pavel, Jan SEIDL a Franz SCHINDLER, ed. "Miluji tvory svého pohlaví": homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí. Praha: Argo, 2013. Každodenní život. ISBN 978-80-257-0876-7.

Nacismus vinil gaye z promrhávání rozplozovací síly mužů. Homosexualita byla brána jako jeden z důvodů pro vyloučení z řad SS, což vedlo k vyloučení cca 60 tisíc členů. Původními tresty byla kastrace navrhovaná Adolfem Hitlerem a trest nejvyšší navrhován Karlem Erhardtem.²⁸

Jednou z obětí Hitlerovy nadvlády se stal i vůdce SA jednotek, které sloužily jako úderné jednotky, Ernst Röhm. Ten se netajil svou homosexualitou a i do svých řad přijímal homosexuály. Jelikož ale získal velikou popularitu a hrozilo, že by mohl ohrozit nadvládu Adolfa Hitlera, bylo potřeba jednat. Adolf Hitler proto vydal příkaz Ernsta Röhma zabít, k čemuž došlo v roce 1934, v rámci Noci dlouhých nožů. Tím, že Adolf Hitler zavraždil jednoho ze svých nejbližších přátel i kvůli jeho sexuální orientaci, dal najevo směr, kterým se bude odvíjet osud homosexuálů v budoucnu.²⁹

§ 175 odsoudil za dob fašismu kolem 50 tisíc gayů, z nichž 10 tisíc skončilo v koncentračním táborech. Sami homosexuálové si do roku 1940 mohli vybrat, zda podstoupí kastraci, či transport do koncentračního tábora, přičemž homosexuálové byli posíláni především do tábora Buchenwald. Zde byli označováni již zmíněným růžovým trojúhelníkem. Stávali se oběťmi různých experimentů a často měli nejhorší pracovní podmínky ze všech.³⁰

Do roku 1950 byl na československém území platný zákon z roku 1848, v němž bylo podle § 129 homosexuální projev sankcionován stejně jako pohlavní styk se zvířaty. Poté byl nahrazen v polovině 20. století zákonem novým, jenž definoval homosexualitu jako trestný čin proti lidské důstojnosti podle § 241.³¹

V roce 1961 nastala významná změna, když Československo jako jeden z prvních států zrušil trestnost homosexuality na základě nového trestního zákoníku. Od

²⁸ JANOŠOVÁ, Pavlína. Homosexualita v názorech současné společnosti. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

²⁹ KRUPKA, Jaroslav. Ernst Röhm, homosexuál, který vstoupil do spolku s ďáblem. Hitler ho popravil. DOTYK [online]. VLTAVA LABE MEDIA, 2019 [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: <https://www.dotyk.cz/publicistika/dopltil-na-viru-v-hitlera-smrti-ernsta-rohma-skoncila-noc-dlouhych-nozu-20200701.html>

³⁰ JANOŠOVÁ, Pavlína. Homosexualita v názorech současné společnosti. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

³¹ JANOŠOVÁ, Pavlína. Homosexualita v názorech současné společnosti. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

téhož roku zůstalo trestným činem pouze erotické jednání mezi zletilou a nezletilou osobou na základě § 244. Tento zákon na jedné straně přinesl beztrestnost homosexuálních styků, na straně druhé ale neznamenal konec diskriminace a nesvobody homosexuálů. Homosexuálové se stále nesměli sdružovat a zakládat jakékoliv organizace. Do konce 80. let bylo zakázáno otiskovat stejnopohlavní seznamovací inzeráty. Státní bezpečnost vlastnila seznamy gayů, s nimiž mohla manipulovat. Kvůli strachu a předsudkům se velké množství gayů odmítlo ke své sexuální orientaci veřejně přiznat a tak uzavírali sňatky z rozumu. Ti, kteří chtěli žít homosexuální veřejný život alespoň v určité přijatelné míře, se scházeli v nočních parcích, či na veřejných toaletách. Homosexualita byla brána jako psychopatie v kategorii psychiatrických nemocí.³²

Tato situace trvala na našem území až do konce totalitního režimu. V roce 1990 došlo k zásadní změně v Československu, kdy došlo k novelizaci zákona z roku 1961, v němž došlo k povolení věkové hranice pro homosexuální styky na 15 let. I tím došlo ke zviditelnění homosexuality. Následoval vznik vysokého množství homosexuálních organizací, které zastupovaly zájmy menšiny. Přední organizace nesla název SOHO, neboli Sdružení organizací homosexuálních občanů. Jejich aktivity se zaměřovaly na pomoc a prevenci nemoci AIDS. Také začaly tisknout vlastní periodiku SOHO revue.³³

Homosexualita se stala také součástí sexuální výchovy, jejíž výuka ale není na všech školách jednotná. Přestože na prvním stupni se jí věnuje dvanáct vyučovacích hodin a na druhém deset, takový počet je vzhledem k obsáhlosti témat značně nedostatečný. Děti jsou také často ovlivněny dezinformacemi z internetu.³⁴

³² JANOŠOVÁ, Pavlína. Homosexualita v názorech současné společnosti. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

³³ JANOŠOVÁ, Pavlína. Homosexualita v názorech současné společnosti. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

³⁴ BRZYBOHATÁ, Anna. Třetina učitelů tápe v sexuální výchově. Jako pomůcky volí okurky a banány. IDNES.cz [online]. Mafra, 2019 [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/sexualni-vychova-na-skolach-predmety.A190926_113028_domaci_brzy

4 Právní úprava homosexuality ve vybraných částech světa

Každý stát má jiné zákony, jiné kulturní tradice. Co se týče homosexuality, není tomu jinak. Kapitola je zaměřena na dva světově významné státy, a to Ruskou federaci a Spojené státy americké. Zmíněné státy patří mezi ty nejmocnější na světě, ale co se týče právní úpravy homosexuality, nemohou se více lišit. Součástí kapitoly je popis právní úpravy homosexuality napříč Evropskou unií.

4.1 Všeobecná deklarace lidských práv

Za nejvýznamnější mezinárodní organizaci lze považovat OSN, neboli Organizaci spojených národů, jež sdružuje 193 států a byla založena roku 1948 na Valném shromáždění v San Francisco. Zakládající dokument z roku 1948, *Všeobecná deklarace lidských práv* uvádí v článku 2, že: *Každý má všechna práva a všechny svobody, stanovené touto deklarací, bez jakéhokoli rozdílu rasy, barvy, pohlaví, jazyka, náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národnostního nebo sociálního původu, majetku, rodu nebo jiného postavení.*³⁵ Doložka "jiného smýšlení" může být v každém členském státu interpretována jinak, může se jednat například o sexuální orientaci. Ta ale není v deklaraci výslovně zmíněna, proto svoboda sexuální orientace není garantována v globálním měřítku stejně.

4.2 Spojené státy americké

Postavení LGBT komunity se v posledních desetiletích výrazně zlepšuje. Vše začalo v roce 1969 takzvanými **Stonewallskými nepokoji**. Dne 28. června 1969 zasáhla policie New Yorku v baru *Stonewall Inn* pod záminkou podezření z prodeje alkoholu bez licence. Skutečným záměrem ale byla šikana příslušníků LGBT

³⁵ Všeobecná deklarace lidských práv [online]. New York: lidskaprava.cz, 1948 [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: http://www.lidskaprava.cz/uploads/03_dokumenty/04_uvod/00_VDLP_UDHR-.pdf

komunity, kteří se zde sdružovali. Zdejší gayové, lesbičky a transvestité zažívali tyto razie hojně, v ten večer jim ale došla trpělivost a postavili se policii na odpor. Tím vypukla pětidenní demonstrace, do níž se zapojilo až 2000 protestujících. Tento protest je považován za průlom v cestě za zrovnoprávněním.³⁶

Od roku 1969 se začaly utvářet organizace, které chtěly zajistit základní lidská práva a svobody pro všechny homosexuály, například *Gay Activist Alliance*, *National Bisexual Liberation Group*, *Bisexual Forum* a další.

V roce 1973 došlo k dalšímu historickému milníku v právech homosexuálů. *Americká psychiatrická asociace (APA)* zrušila klasifikaci homosexuality jako duševní onemocnění.

V roce 1981 se v USA objevily první případy onemocnění AIDS, které je přenášeno pohlavním stykem a jednou z hlavních rizikových skupin jsou právě gayové, když při análním sexu nepoužívají ochranu. O sedm let později založila *Světová zdravotnická organizace (WHO)* **Světový den boje proti AIDS**, který připadá na prvního prosince.

V následujících letech sehrál důležitou roli ve zrovnoprávnění homosexuálů Nejvyšší soud. Nejprve zrušil zákon zakazující uznání homosexuálů jakožto chráněné menšiny v kauze *Romer v. Evans* v roce 1986. Následně v roce 2003 v kauze *Lawrence v. Texas* prohlásil všechny zákony proti sodomii za protiústavní. Tím se legalizovala celostátně dobrovolná sexuální aktivita mezi dospělými a zákonně způsobilými osobami stejného pohlaví.

V roce 2000 začal Vermont jako první stát v USA uznávat civilní svazky mezi páry stejného pohlaví. Tyto páry mají mít stejné výhody, výsady a povinnosti jako manželé. Homosexuální svazky ale jako manželství nazývány nejsou, tento titul je ponechán pro heterosexuální páry.

³⁶ Povstání, co prosadilo práva homosexuálů, slaví 50. Svět si připomíná Stonewall. Dotyk [online]. Praha: VLTAVA LABE MEDIA, 2019, 24.6. [cit. 2021-11-13]. Dostupné z: <https://www.dotyk.cz/publicistika/povstani-co-prosadilo-prava-homosexualu-slavi-50-usa-si-pripominaji-stonewall-20200624.html>

Prvním státem, který legalizoval rovné manželství, se stal Massachusetts, a to v roce 2004. O čtyři roky později došlo k legalizaci v Kalifornii.³⁷

Hranice pro legální pohlavní styk mezi stejným pohlavím se pohybuje mezi 16-18 lety, každý stát má jiné zákony.

Zákon proti zločinům z nenávisti z roku 2009 trestá veškeré zločiny páchané s úmyslem ublížit osobě s jinou sexuální orientací nebo genderovou identitou. Nyní jsou ve všech státech USA trestány jakékoliv útoky, včetně slovních, proti homosexuálům. Může se jednat o pokutu v rozmezí 5 000 až 70 000 dolarů, ale i trest odnětí svobody až na šest let.

Do roku 2011 byl platný zákon, lidově nazýván **Neptej se a nemluv**, který zavedla vláda bývalého amerického prezidenta Billa Clintona roku 1993 a podle něhož mohli homosexuálové sloužit v americké armádě pouze pod podmínkou, že nebudou dávat svou sexuální orientaci najevo, jinak budou propuštěni. Od roku 2011 tak mohou svobodně vyznávat svou orientaci všichni příslušníci armády.³⁸

V červnu roku 2015 rozhodl Nejvyšší soud, že homosexuálové mohou uzavírat sňatky ve všech státech. Do té doby to umožňovalo pouze 36 států. Ve stejném roce byla povolena adopce dětí homosexuálními páry.³⁹

K jedné z posledních právních úprav, týkající se práv homosexuálů, došlo v roce 2020, kdy Nejvyšší soud zrušil diskriminaci pracovníků. Do té doby bylo umožněno zaměstnavatelům dát výpověď zaměstnanci na základě jeho sexuální orientace či genderové identity.⁴⁰

³⁷ A Timeline of Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender History in the United States [online]. Wisconsin [cit. 2021-11-13]. Dostupné z: <https://www.gsafewi.org/wp-content/uploads/US-LGBT-Timeline-UPDATED.pdf>

³⁸ MCVEIGH, Karen a Paul HARRIS. US military lifts ban on openly gay troops. The Guardian [online]. New York: Guardian News & Media, 2011 [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2011/sep/20/us-military-lifts-ban-gay-troops>

³⁹ How legal tide turned on same-sex marriage in the US. BBC [online]. 2015 [cit. 2021-11-13]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-21943292>

⁴⁰ SOUKENÍKOVÁ, Eva a Jolana HUMPÁLOVÁ. Vítězství LGBT komunity v USA. Kam jsme se posunuli za půl století? Seznam.cz [online]. Seznam.cz, 2020 [cit. 2021-11-13]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/vitezstvi-lgbt-komunity-v-usa-kam-jsme-se-posunuli-za-pul-stoleti-109585>

Nový prezident Joe Biden téměř ihned po nastoupení do funkce tohoto roku, podepsal memorandum prezidenta USA, které podněcuje, aby diplomacie USA chránila práva LGBT komunity po celém světě. Tímto prohlášením se snaží o ukončení násilí a diskriminace na základě sexuální orientace a genderu.⁴¹

4.3 Ruská federace

V roce 1993 bylo zrušeno trestní potírání homosexuality a o šest let později byla homosexualita vyškrtnuta ze seznamu nemocí. Přestože je být gayem v Ruské federaci legální, diskriminace zakázaná není. Jsou zde hluboké předsudky nejen ze strany společnosti, ale i ze strany vlády. Až 74 % Rusů nepovažuje homosexualitu za morálně přijatelnou. 18 % Rusů by si dokonce přálo, aby gayové a lesby nebyli součástí společnosti.⁴²

Ruská federace je členským státem OSN a stejně jako ostatní členské státy se zavazuje k dodržování mezinárodních smluv. Z Všeobecné deklarace lidských práv pak vychází Federální zákon Ruské federace, který v hlavě druhé, článku 17 zmiňuje: *V Ruské federaci se poskytuje uznání záruky práv a svobod člověka a občana podle všeobecně uznávaných zásad a norem mezinárodního práva a podle této ústavy.*⁴³ Článek 19, odstavec 2, spočívá v zákazu diskriminace: *Stát zaručí rovnost práv a svobod člověka a občana bez ohledu na pohlaví, rasu, národnost, jazyk, původ, majetkové a služební postavení, bydliště, náboženství, přesvědčení, členství ve veřejných sdruženích a také jiné okolnosti. Všechny formy omezení lidských práv ze sociálních, rasových, národnostních, jazykových nebo náboženských důvodů budou zakázány.*⁴⁴ Přestože se ony dva články

⁴¹ Advancing the Human Rights of Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Queer, and Intersex Persons Around the World. U.S. DEPARTMENT of STATE [online]. Washington: Antony J. Blinken, 2021 [cit. 2021-11-13]. Dostupné z: <https://www.state.gov/advancing-the-human-rights-of-lesbian-gay-bisexual-transgender-queer-and-intersex-persons-around-the-world/>

⁴² LGBTI+ ve světě. Amnesty International [online]. Amnesty International Česká republika [cit. 2021-02-21]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/lgbti/diskriminace-ve-svete>

⁴³ The Constitution of the Russian Federation [online]. 1993 [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: <http://www.constitution.ru/en/10003000-01.htm>

⁴⁴ The Constitution of the Russian Federation [online]. 1993 [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: <http://www.constitution.ru/en/10003000-01.htm>

zmiňují o dodržování lidských práv a zákazu diskriminace, nikde není výslovně zmíněna sexuální orientace.

V červnu roku 2013 došlo k novele zákona o ochraně dětí na ruském území. Prezident Vladimir Putin podepsal tzv. Antipropagační zákon, jenž zakazuje propagaci netradičních sexuálních vztahů mezi mladistvými. Tím se rozumí být gayem, lesbou nebo bisexuálem. Antipropagační zákon odpírá rovné postavení LGBT komunitě a vymezuje, že jejich vztahy a sexuální orientace jsou nepřirozené a perversní. Antipropagační zákon má sloužit k ochraně tradičních vztahů a tradiční rodiny.⁴⁵ Porušením zákona o homosexuální propagandě se rozumí například distribuce materiálů na podporu LGBT práv, průvody, symboly jako duhová vlajka, polibek dvou mužů či žen na veřejnosti, či tvrzení, že stejnopohlavní svazky jsou stejné jako heterosexuální svazky. Porušením může být člověk potrestán vysokými pokutami, uvězněním, vyhoštěním či pozastavením činnosti organizace.⁴⁶

Přestože je v Ruské federaci zakázána diskriminace jako taková, diskriminace homosexuálů na pracovišti se to netýká. V mnohých případech se stalo, že učitel, který se veřejně hlásil ke své sexuální orientaci, byl donucen ze svého zaměstnání odejít dobrovolně, nebo mu byl ukončen pracovní poměr. Příčinou byla možná propaganda jiných než heterosexuálních vztahů, což se nelíbilo rodičům, kteří se obávali o morálku svých dětí.

Ústavní soud Ruské federace posuzoval ústavnost antipropagačního zákona na základě stížností tří aktivistů, kteří byli podle jeho ustanovení odsouzeni. Soudci ale potvrdili soulad zákona s ústavním pořádkem a rozhodli, že daný zákon se nesnaží zakázat homosexualitu, ani neomezuje práva občanů na základě jejich

⁴⁵ Russia: Anti-LGBT Law a Tool for Discrimination. Human Rights Watch [online]. 2014 [cit. 2021-11-15]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2014/06/29/russia-anti-lgbt-law-tool-discrimination>

⁴⁶ Ústavní soudy a práva gayů a leseb – veřejné mínění jako determinant rozhodnutí soudů? JURISPRUDENCE [online]. 2016, 2016(5), 14 [cit. 2021-11-19]. Dostupné z: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKewjJgpGqhaT0AhXH-KQKHZAvcj04ChAWegQIEBAB&url=http%3A%2F%2Fwww.jurisprudence.cz%2Fcz%2Fcasopis%2Fustavni-soudy-a-prava-gayu-a-leseb-verejne-mineni-jako-determinant-rozhodnuti-soudu.dm-202.pdf&usg=AOvVaw0kmnjqflhhV9_kJQIL2LrS

sexuální orientace, neboť jeho cílem je pouze zamezit aktivitám, jež by mohly propagovat netradiční sexuální vztahy.⁴⁷

Ruská nevládní organizace LGBT Network ve svých reportech uvádí důkazy o pronásledování, mučení a vraždění gayů v autonomní republice Čečensko. V roce 2017 vyšly najevo první důkazy o hrůzném zacházení homosexuálů v Čečensku. LGBT Network vydala zprávu, ve které poukazuje na čistky gayů, leseb a bisexuálů. Jedna z obětí uvedla: “Řekli mi, že nejsem člověk, prý jsem měl být raději terorista než teplouš.” Bylo zadrženo více než 100 homosexuálů, přičemž někteří byli mučeni a jiní dokonce zavražděni. Prezident Ramzan Kadyrov taková nařčení odmítá, když byl v roce 2017 dotazován v rámci rozhovoru pro HBO, pronesl následující: *„Je to nesmysl. Nemáme takové lidi. Nemáme gaye. Pokud jsou nějakí, vezměte si je do Kanady. Chvála Bohu (Alláhovi). Vezměte je daleko od nás, abychom je neměli doma. Abychom očistili naši krev, pokud zde jsou nějakí, vezměte je. Oni (homosexuálové) jsou ďáblové. Jsou na prodej. Nejsou lidé. Bůh je zatratí za to, za co nás obviňují.”*⁴⁸ V roce 2019 se spustila druhá vlna pronásledování gayů, která spustila kampaň #saveLGBTinRussia na podporu gayů a zastavení jejich pronásledování v Čečensku. Během tří let pomohla LGBT Network svou činností množství lidí. Evakuovala přes 150 lidí a dalších, kteří byli kvůli své sexuální orientaci či genderové identitě pronásledováni, umožnila, aby z Čečenska odešli a mnohokrát podala odvolání k ruským orgánům činných v trestním řízení.⁴⁹

V roce 1996 se stala Ruská federace členským státem Rady Evropy, neboli mezinárodní celoevropské organizace, zajišťující spolupráci členských států

⁴⁷ Ústavní soudy a práva gayů a leseb – veřejné mínění jako determinant rozhodnutí soudů? JURISPRUDENCE [online]. 2016, 2016(5), 14 [cit. 2021-11-19]. Dostupné z: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKewjJgpGqhaT0AhXH-KQKHZAvcj04ChAWegQIEBAB&url=http%3A%2F%2Fwww.jurisprudence.cz%2Fcz%2Fcasopis%2Fustavni-soudy-a-prava-gayu-a-leseb-verejne-mineni-jako-determinant-rozhodnuti-soudu.dm-202.pdf&usg=AOvVaw0kmnjqflhhV9_kJQIL2LrS

KQKHZAvcj04ChAWegQIEBAB&url=http%3A%2F%2Fwww.jurisprudence.cz%2Fcz%2Fcasopis%2Fustavni-soudy-a-prava-gayu-a-leseb-verejne-mineni-jako-determinant-rozhodnuti-soudu.dm-202.pdf&usg=AOvVaw0kmnjqflhhV9_kJQIL2LrS

⁴⁸ Čečna: Zastavte pronásledování a zabíjení gayů. Amnesty International [online]. 2017 [cit. 2021-11-15]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/pripad/rusko-gayove>

⁴⁹ Two years of persecution of LGBT in Chechnya: a timeline. Lgbtnet.org [online]. Bureau Verstak, 2019 [cit. 2021-11-15]. Dostupné z: https://lgbtnet.org/en/news/2019/dva_goda_presledovaniy_lgbt_v_chechne_v_datakh/

zejména v oblasti podpory demokracie a ochrany lidských i sociálních práv a svobody. Na základě členství v Radě Evropy má každý stát povinnost dodržovat Evropskou úmluvu o lidských právech. Pokud dojde k porušení Úmluvy, vymahatelnost této smlouvy zaručuje Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku. Zmíněný soud se v roce 2019 zabýval stížnostmi několika osob a organizací na porušování jejich práva na svobodu sdružování dle článku 11 a porušení zákazu diskriminace dle článku 14 Úmluvy, jakožto hlavním důvodem bylo omezování práv LGBT osob. Evropský soud pro lidská práva jejich stížnosti vyhověl a jednomyslně shledal, že došlo k porušení jejich práv.⁵⁰

Situace v Ruské federaci se nijak nemění, homosexualita je a bude nadále odmítána.

4.4 Evropská unie

Evropská unie, sdružující 27 států je přední mezinárodní organizací na starém kontinentu. Jedním ze zásadních dokumentů je Listina základních práv Evropské unie, jež spolu s Lisabonskou smlouvou uvádí základní cíle a hodnoty představující základ Evropské unie. Článek 21 Listiny základních práv Evropské unie představuje zákaz diskriminace v přesném znění: *Zakazuje se jakákoli diskriminace založená zejména na pohlaví, rase, barvě pleti, etnickém nebo sociálním původu, genetických rysech, jazyku, náboženském vyznání nebo přesvědčení, politických názorech či jakýchkoli jiných názorech, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, narození, zdravotním postižení, věku nebo sexuální orientaci.*⁵¹ Přestože je diskriminace zákonem potírána, příslušníci LGBT menšiny mohou čelit diskriminaci téměř všude. Také se mohou setkat s projevy

⁵⁰ Zhdanov a ostatní proti Rusku. Databáze vybraných rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva [online]. 2019 [cit. 2021-11-19]. Dostupné z: http://eslp.justice.cz/justice/judikatura_eslp.nsf/WebSearch/336C99875FCF7B0BC12584FD004F01B2?openDocument&Highlight=0,

⁵¹ LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV EVROPSKÉ UNIE [online]. Úřední věstník Evropské unie, 2016 [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:12016P/TXT&from=CS>

nenávisti či dokonce násilím. *Od roku 1999 má EU pravomoc jednat v případech diskriminace na základě sexuální orientace.*

Cílem Evropské unie je zajistit ochranu práv všech příslušníků LGBT+ komunity v celé EU. Součástí boje proti diskriminaci předložila Evropská komise v roce 2015 seznam opatření v oblasti vzdělávání, zaměstnanosti, volného pohybu či trestných činů z nenávisti. Mezi opatření patří například vyplnění mezer v oblasti ochrany před diskriminací ve školách, sociálních zařízeních a v přístupu ke službám, dále finanční podpora veřejných a soukromých organizací, které se zabývají problémy LGBT+ v klíčových oblastech a v neposlední řadě kampaň na zlepšení sociálního přijetí LGBT+ lidí.⁵²

Evropská unie úzce spolupracuje s členskými státy, jelikož mají odpovědnost podporovat a prosazovat práva LGBT+ komunity, mezi které mimo jiné patří uznání párů stejného pohlaví či pravidla právní uznání pohlaví.

Právní předpisy od roku 2004 zavazují všechny členské země, aby poskytovaly právní ochranu proti diskriminaci při ucházení se o práci, v rámci kariérního postupu, ale i v záležitostech odměňování, pracovních podmínek a propouštění. Aby skutečně došlo k aplikaci prosazování rovnosti LGBT+, byla v roce 2010 zřízena platforma Chart diversity, na podporu podniků, veřejných orgánů a neziskových organizací v úsilí zlepšit rozmanitost. Organizace, jež se účastní zmíněné platformy, podporují rozmanitost a rovné pracovní příležitosti, i v případě LGBT+ osob.⁵³

Nenávist vůči LGBT+ komunitě se šíří především online, prostřednictvím sociálních médií. V roce 2016 byla proto uzavřena dohoda mezi Evropskou komisí a společnostmi Facebook, Twitter, YouTube a Microsoft na kodexu chování. Jmenované společnosti musí do 24 hodin přezkoumat většinu oznámení o nezákonných nenávistných projevech a v případě potřeby takový obsah

⁵² List of actions by the Commission to advance LGBTI equality [online]. European Commission, 2020 [cit. 2021-11-21]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/lgbti-actionlist-dg-just_en.pdf

⁵³ Zaostřeno na EU A ROVNOST LGBTI OSOB [online]. Brusel: Úřad pro publikace Evropské unie, 2020 [cit. 2021-11-21]. ISBN 978-92-76-10355-4. Dostupné z: <https://op.europa.eu/webpub/com/factsheets/lgbti/cs/>

odstranit. V roce 2018 a 2019 přijaly kodex chování i společnosti Instagram, Snapchat, Dailymotion a jeux.com. V roce 2020 se připojil TikTok a o rok později i LinkedIn. Díky přijetí kodexu je pravidelně odstraněno kolem 62,5 % nezákonných nenávistných projevů.⁵⁴

Každý občan Evropské unie má právo se volně pohybovat v rámci Evropské unie. Realita je ale zejména pro příslušníky sexuální menšiny problematická. Například páry stejného pohlaví se potýkají s tím, aby byl jejich vztah či děti uznány v jiném členském státě. Každý členský stát si rozhoduje o vlastních právních předpisech o manželství, sňatcích osob stejného pohlaví a dalších právně uznaných vztazích jako například registrované partnerství. Proto se může přesná definice manželství v jednotlivých státech lišit. Například homosexuálové, kteří jsou legálně manželé v Nizozemsku, tak v Bulharsku by jejich svazek byl naprosto nelegální a neuznáván. Právo EU je ale rozšířeno za určitých podmínek o právo na volný pohyb na rodinné příslušníky občanů EU, jako jsou manželé, manželky a děti, a to i v situaci, kdy tyto osoby nejsou občany EU. Manželé stejného pohlaví mají právo pobývat v jiné zemi EU, jakmile se tam jeden z partnerů legálně usadil, to platí i v případě, že hostitelská země právně neuznává manželství osob stejného pohlaví.⁵⁵

V Evropě figuruje řada organizací zabývajících se LGBT+ problematikou, jež podporuje Evropská unie s cílem prosazovat pozitivní změny.

Mezi ně patří:

- ILGA
- Mezinárodní asociace leseb, gayů, bisexuálů, transsexuálů a intersexuálů
- Transgender Europe

⁵⁴ The EU Code of conduct on countering illegal hate speech online [online]. European Commission, 2019 [cit. 2021-11-21]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/eu-code-conduct-countering-illegal-hate-speech-online_cs

⁵⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES. EUR-Lex [online]. 2004 [cit. 2021-11-21]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/GA/TXT/?uri=CELEX:32004L0038#document1>

- IGLYO

Kromě těch mezinárodních podporuje Evropská unie finančně organizace na vnitrostátní úrovni, a to prostřednictvím programů Erasmus+ a Práva, rovnost a občanství.

Přestože se situace ohledně LGBT komunity v Evropské unii stále zlepšuje, jsou země, kde je homosexualita tabu, alespoň v rámci společnosti. Například v Polsku je toho času zakázána sexuální výchova na školách. Člověk, který si přeje změnit pohlaví musí požádat soud, který nejprve posoudí výpovědi rodiny, přátel či dokonce kolegů, zda se daný člověk chová jako ten gender, kterým se chce stát. U soudu jsou pak protistranou rodiče žadatele. Na Slovensku nejsou uznávány žádné svazky mezi lidmi stejného pohlaví, a to ani ty zahraniční. Aby člověk mohl dědit po svém partnerovi, musí být uveden v závěti. Při změně pohlaví musí člověk projít nucenou kastrací. V Maďarsku je od roku 2020 zakázána úřední změna pohlaví a homosexuálové jsou zde diskriminováni a utlačováni společností.⁵⁶

Pohled evropské společnosti na LGBT komunitu se přesto stále zlepšuje. 76 % Evropanů dotázaných v roce 2019 souhlasilo s tím, že homosexuální, lesbické a bisexuální osoby by měly mít stejná práva jako heterosexuálové.⁵⁷

⁵⁶ LGBTI+ ve světě. Amnesty International [online]. Amnesty International Česká republika [cit. 2021-11-21]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/lgbti/diskriminace-ve-svete>

⁵⁷ Zaostřeno na EU A ROVNOST LGBTI OSOB [online]. Brusel: Úřad pro publikace Evropské unie, 2020 [cit. 2021-11-21]. ISBN 978-92-76-10355-4. Dostupné z: <https://op.europa.eu/webpub/com/factsheets/lgbti/cs/>

5 Trest smrti příslušníkům LGBT komunity

Trest smrti, nebo také nejvyšší možný trest se ukládá za trestné činy na území států, v nichž uložení nejvyššího trestu umožňuje právní úprava. V 11 státech, přičemž šest z nich se nachází na území Asie a pět na území Afriky, se můžeme dokonce setkat s trestem smrti za sex stejnopohlavního páru.

Jedny z nejhorších trestů čekají homosexuály v **Bruneji**. V roce 2013 vydal sultán Hassanal Bolkiah nový islámský trestní zákoník, který v plném znění vstoupil v platnost roku 2019. Mezi tresty, které jsou obsaženy v zákoníku například patří ukamenování za cizoložství, pohlavní styk homosexuálů nebo amputace končetin za krádež. Nový islámský zákoník zavedl takzvané “hudúd” tresty založené na právu šaría, který umožňuje uložit trest smrti, jako například ukamenování mimo jiné za sexuální činy stejného pohlaví. Tyto tresty jsou ale v rozporu se základními lidskými právy OSN, jejíž součástí je i Brunej. Právě státy OSN reagovaly velmi negativně a tak sultán vydal moratorium na trest smrti, který ale může jakožto absolutní panovník kdykoliv zrušit.⁵⁸

Komplikovaná je situace v **Nigérii**, jejíž trestní právo je postaveno na různých právních rámcích. Na jihu země je uplatňován *Criminal Code*, který ukládá trest vězení za stejnopohlavní sex až 14 let. Naproti tomu na severu země hraje hlavní roli *Penal Code*, jenž ukládá trest až 14 let vězení a pokutu. Některé severní země Nigérie ale přijali i právo šaría, které předepisuje trest smrti každému, kdo má sex se stejným pohlavím.⁵⁹

Dalším státem, jehož trestní zákoník kriminalizuje sodomii je **Jemen**. Pokud jsou jedinci provozující stejnopohlavní sex svobodní, hrozí jim potrestání bičováním o sto úderech, či odnětí svobody nepřesahující jeden rok. Pokud jsou ale ve

⁵⁸ Trest smrti ukamenováním a kriminalizace homosexuality: To je současná Brunej. LIDSKÁ práva [online]. 2020 [cit. 2021-11-23]. Dostupné z: <http://www.lidskaprava.cz/student/novinky/trest-smrti-ukamenovanim-a-kriminalizace-homosexuality-to-je-soucasna-brunej>

⁵⁹ ILGA World: Lucas Ramon Mendos, Kellyn Botha, Rafael Carrano Lelis, Enrique López de la Peña, Iliia Savelev and Daron Tan, *State-Sponsored Homophobia 2020: Global Legislation Overview Update* (Geneva: ILGA, December 2020).

svazku manželství, hrozí jim trest ukamenováním k smrti. Ti, co skončí ve vězení, jsou drženi v samostatných celách v nelidských podmínkách.⁶⁰

Ukamenování hrozí homosexuálům i v **Saudské Arábii**, kde se uvažuje i o trestání lidí, kteří používají sociální média k prosazování stejnopohlavních vztahů v zemi, a to právě trestem smrti.

Trest smrti za stejnopohlavní sex je legální dále v **Somálsku, Mauritanii, Islámském emirátu Afghánistánu, Kataru, Spojených arabských emirátech, Íránu či Pákistánu.**⁶¹

⁶⁰ LGBTI+ ve světě. Amnesty International [online]. Amnesty International Česká republika [cit. 2021-11-21]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/lgbti/diskriminace-ve-svete>

⁶¹ ILGA World: Lucas Ramon Mendos, Kellyn Botha, Rafael Carrano Lelis, Enrique López de la Peña, Ilia Savelev and Daron Tan, *State-Sponsored Homophobia 2020: Global Legislation Overview Update* (Geneva: ILGA, December 2020).

6 Právní úprava homosexuality v České republice

Nejdůležitějším zákonem v České republice je *ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky*, přijatý v roce 1992. Ten v prvním článku, odstavci 1 udává, že: *Česká republika je svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana*. Ale zároveň v odstavci 2 dodává: *Česká republika dodržuje závazky, které pro ni vyplývají z mezinárodního práva*. Což jsou závazky, k jejichž ratifikaci dal souhlas Parlament a jimiž je Česká republika vázána. V Ústavě České republiky, ve článku 10, je dále zakotveno, že mezinárodní smlouvy jsou nadřazeny vnitrostátnímu zákonu: *Stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva*.⁶² Mezinárodní organizace, které se zabývají otázkou lidských práv a svobod a jejichž součástí je i Česká republika jsou OSN, Rada Evropy a Evropská unie. Mezinárodní smlouvy, zavazující i ČR, ustanovené v rámci těchto organizací jsou: Všeobecná deklarace lidských práv (OSN), Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (Rada Evropy), Listina základních práv Evropské unie (Evropská unie).

Součástí českého ústavního pořádku je ústavní zákon č. 2/1993 Sb., *Listina základních práv a svobod*, také přijata v roce 1992. Článek 3 garantuje základní lidská práva všem lidem na území České republiky bez rozdílu: *Základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení*.⁶³ Přičemž sexuální orientace by poté spadala pod slovní spojení jiného postavení.

Dalším důležitým právním předpisem je zákon č. 198/2009 Sb., *Antidiskriminační zákon*. Rozlišuje pojmy přímá a nepřímá diskriminace, přičemž přímá diskriminace

⁶² Ústava České republiky. *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. 1992 [cit. 2021-11-24]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>

⁶³ Listina základních práv a svobod. *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. 1992 [cit. 2021-11-24]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

podle § 2, odst 3. znamená: *Přímou diskriminací se rozumí takové jednání, včetně opomenutí, kdy se s jednou osobou zachází méně příznivě, než se zachází nebo zacházelo nebo by se zacházelo s jinou osobou ve srovnatelné situaci, a to z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru, a dále v právních vztazích, ve kterých se uplatní přímo použitelný předpis Evropské unie z oblasti volného pohybu pracovníků, i z důvodu státní příslušnosti.* Antidiskriminační zákon již uvádí i přesnou formulaci sexuální orientace, čímž specifikuje Listinu základních práv a svobod a zmíněné mezinárodní smlouvy, ze kterých vychází.

V České republice je legální úřední změna pohlaví, ovšem pouze operativní změnou pohlaví, jež zahrnuje i sterilizaci, tak jak uvádí § 29 odst 1. zákona č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník: *Změna pohlaví člověka nastává chirurgickým zákrokem při současném znemožnění reprodukční funkce a přeměně pohlavních orgánů. Má se za to, že dnem změny pohlaví je den uvedený v potvrzení vydaném poskytovatelem zdravotních služeb.*⁶⁴ Při změně pohlaví zaniká manželství nebo registrované partnerství člověka. Na jeho osobní a majetkové poměry nemá změna pohlaví žádný vliv. Česká republika je jeden z posledních států v Evropě, který umožňuje jen tento způsob změny pohlaví. Rada Evropy tento způsob neuznává, jelikož je v rozporu se závazky členských států. V roce 2019 ale Nejvyšší správní soud, narozdíl od Evropského soudu pro lidská práva, rozhodl, že požadavek na sterilizaci je legální. Rozhodnutí ale bylo napadeno a stále čeká na projednání u Ústavního soudu.⁶⁵

Dalším důležitým právním předpisem, který se týká práv homosexuálů v České republice je zákon č. 115/2006 Sb., Zákon o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů.

⁶⁴ Zákon 89/2012 Sb.: Zákon občanský zákoník [online]. [cit. 2021-11-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

⁶⁵ Právní postavení a společenské přijetí trans lidí. Amnesty International [online]. [cit. 2021-11-25]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/lgbt/lgbt-v-ceske-republice>

7 Náboženství a homosexualita

Náboženství je součástí lidské společnosti od nepaměti. Je nedílnou součástí života mnoha lidí a určuje směr jejich života. Některé země mají své zákony postavené na základě náboženství, které v dané zemi převažuje.

7.1 Islám

Hlavním zdrojem náboženství islám jsou náboženské texty Korán a Hadísy, ze kterých vychází islámské právo šaría. Islám považuje homosexuální akt za hřích a za zavrženíhodné chování. Homosexuální akt je považován za stejný hřích jako cizoložství, za které jsou tvrdé tresty. Jednotlivé islámské školy mají rozdílné tresty za stejnopohlavní akt, může se jednat o veřejné lynčování, ale i o trest smrti například ukamenováním, viz. Saudská Arábie. Největší muslimská země, Indonésie, se staví k homosexualitě velmi negativně, situace se navíc zhoršuje, probíhají snahy o kriminalizaci homosexuality.⁶⁶

Islám paradoxně přijímá lépe transsexuály než homosexuály. V Egyptě bylo nejvýznamnějším náboženským vůdcem prohlášeno, že transsexualita je nemoc, která se dá léčit změnou pohlaví. V Íránu na operaci dokonce přispívá stát.⁶⁷

7.2 Křesťanství

Křesťanství jakožto nejrozsáhlejší náboženství v Evropě, Severní Americe, Latinské Americe a subsaharské Africe již od dob svého vzniku odsuzovalo homosexuály za sodomii. Problémem byl především pohlavní styk mezi dvěma

⁶⁶ CHVÁTALOVÁ, Nikola. Postavení a problematika LGBTIQ komunity [online]. Praha: PRAŽSKÝ STUDENTSKÝ SUMMIT, 2017 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: https://www.studentsummit.cz/wp-content/uploads/2019/02/HRC_LGBTIQ.pdf

⁶⁷ DLAPOVÁ, Daniela a Jakub KOLÁŘ. Ochrana práv leseb, gayů, bisexuálů a transsexuálů [online]. Praha: Asociace pro mezinárodní otázky pro potřeby XVII. ročníku Pražského studentského summitu, 2011 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2016/01/PSS-Ochrana-práv-leseb-gayů-bisexuálů-a-transsexuálů-HRC.pdf>

muži. Díky společenským změnám a odstupu od konzervativních názorů se ve 20. století situace pro příslušníky LGBT komunity výrazně zlepšila.

V Kanadě, kde více než polovina obyvatel vyznává křesťanství mají homosexuálové stejná práva jako heterosexuálové, čímž se Kanada řadí mezi nejtolerantnější země vůči LGBT menšině na světě. Episkopální církev v USA se stala první křesťanskou církví, která uvedla do kněžského stavu homosexuála.⁶⁸

Situace v Evropě se pro homosexuály stále zlepšuje. Ale například v katolicky silně založené Litvě platí zákon zakazující propagaci homosexuality, bisexuality, transsexuality ve školách, v médiích a na veřejně dostupných místech. Silně homofobní společnost je i na Ukrajině, kde tamní církev a politici šíří homofobní názory ovlivňující značnou část ukrajinské populace. Jedním z problémů je šíření HIV, jelikož rizikové skupiny homosexuálů odmítají chodit na testování kvůli strachu z diskriminace. V kapitole 4.4 byla zmíněna situace v Polsku, kde se LGBT komunita setkává s výrazným nesouhlasem. Polský prezident Andrzej Duda, znovuzvolen roku 2020, v rámci své prezidentské kampaně pronesl, že LGBT lidé jsou horší než komunistická totalita. V říjnu roku 2021 byl v poslanecké sněmovně schválen v prvním čtení zákon, jenž zakazuje akce na podporu LGBT komunity. LGBT komunita je v Polsku kritizována jako soubor nebezpečných myšlenek, které předčasně sexualizují mladé lidi a ohrožují tradiční římskokatolické a rodinné hodnoty.⁶⁹ Dalšími evropskými státy, kde panuje silná homofobie ze strany společnosti právě díky vlivům církve jsou Maďarsko a Slovensko.

V Latinské Americe jsou odlišné postoje vůči LGBT komunitě. V roce 2006 proběhl v nejbohatším městě Brazílie Sao Paulu největší gay průvod světa, který si dokonce vysloužil místo v Guinnessově knize rekordů. V roce 2013 došlo k legalizaci stejnopohlavních sňatků a adopce homosexuálních manželských

⁶⁸ DLAPOVÁ, Daniela a Jakub KOLÁŘ. Ochrana práv leseb, gayů, bisexuálů a transsexuálů. Amnesty International [online]. Asociace pro mezinárodní otázky pro potřeby XVII. ročníku Pražského studentského summitu, 2011 [cit. 2021-12-11]. Dostupné z: <https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2016/01/PSS-Ochrana-práv-leseb-gayů-bisexuálů-a-transsexuálů-HRC.pdf>

⁶⁹ Polští poslanci schválili v prvním čtení zákon, který zakazuje akce na podporu LGBT komunity. Česká televize [online]. 2021 [cit. 2021-12-11]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3393180-polsti-poslanci-schvalili-v-prvnim-cteni-zakon-ktery-zakazuje-akce-na-podporu-lgbt>

páru. Přesto je ale situace v Brazílii velmi vyhrcoená a homosexuálové jsou bráni jako podřadní lidé, jež za svou sexuální orientaci i vraždění. V Argentině je legalizováno jak manželství gayů a leseb tak i adopce dětí homosexuálními páry. Naopak ve Střední Americe a Karibiku situace tak příznivá není a příslušníci LGBT komunity se zde mohou setkávat se silnými nesouhlasy.⁷⁰

V subsaharské Africe převažují negativní tendence vůči homosexuálům. Například v Ghaně je projednáváno přijetí zákona, jenž by kriminalizoval celou LGBT komunitu. Příslušníkům LGBT komunity by hrozilo až 5 let vězení a každému, kdo by podporoval, či se účastnil akcí na podporu LGBT komunity dokonce až 10 let trestu odnětí svobody. Zároveň by tento zákon umožňoval operaci intersexuálních dětí takovým způsobem, aby u nich bylo možné přesně rozlišit, zda se jedná o muže či ženu. Navrhovaný zákon je v rozporu se základními lidskými právy a je silně kritizován mezinárodní organizací OSN.⁷¹

⁷⁰ CHVÁTALOVÁ, Nikola. Postavení a problematika LGBTIQ komunity [online]. Praha: PRAŽSKÝ STUDENTSKÝ SUMMIT, 2017 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: https://www.studentsummit.cz/wp-content/uploads/2019/02/HRC_LGBTIQ.pdf

⁷¹ Ghanští politici chystají zákon, který by zakázal identifikovat se jako LGBTI+ a nutil by homosexuály k léčbě. Amnesty International [online]. Amnesty International Česká republika, 2021 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/zprava/5226/ghansti-politici-chystaji-zakon-ktery-by-zakazal-identifikovat-se-jako-lgbti-a-nutil-by-homosexualy-k-lecbe>

8 Registrované partnerství vs. Manželství

8.1 Registrované partnerství

Registrované partnerství je v České republice upraveno zákonem č. 115/2006 Sb., *Zákon o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů*. Registrované partnerství je definováno jako trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví.⁷² Oproti manželství je ale registrované partnerství jen administrativním úkonem, který lze v České republice provést pouze na čtrnácti určených úřadech. Při uzavírání registrovaného partnerství nejsou přítomní žádní svědci, přítomen je pouze matrikář. Oproti institutu manželství také nedochází k získání příbuzných ze strany partnera. Důležitým předpokladem pro uzavření registrovaného partnerství je české občanství alespoň jednoho z budoucích partnerů.⁷³

Registrované partnerství je pouze jakousi formalitou, která zdaleka nenaplnuje představy homosexuálů a přináší jen zlomek práv, které mají manželé. Tak například registrované partneré nemají nárok na vdovský a vdovecký důchod, zároveň na jednoho partnera nepřechází nárok na různé dávky, jako je tomu u manželství. Registrované partneré dále nemají nárok na dva dny pracovního volna na uzavření registrovaného partnerství. Zároveň jim automaticky nevzniká společné jmění, partneré jsou bráni jen jako podíloví spoluvlastníci. Velké rozdíly pak nastávají ve vztahu k dětem, kdy si registrovaný partner nemůže přiosvojit dítě svého partnera z předchozí vztahu, zároveň si partneré společně nemohou osvojit dítě a ani nemohou být společnými pěstouny. Velký problém nastává v okamžiku, kdy se partnerům rozpadne vztah. Protože pouze jeden z partnerů je dle zákona považován za rodiče dítěte. Což znamená, že v případě odloučení

⁷² Zákon č. 115/2006 Sb.: Zákon o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2006 [cit. 2021-12-12]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-115#cast1>

⁷³ *Vzájemná práva a povinnosti registrovaných partnerů*. *Zákony pro lidi* [online]. 2013 [cit. 2021-12-12]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/blog/vzajemna-prava-a-povinnosti-registrovanych-partneru.htm>

nemá druhý partner nárok na to, aby dítě vídal, zároveň nemá vůči dítěti vyživovací povinnost. Partner, jenž není ze zákona rodičem, není brán jako zákonný zástupce dítěte. To znamená, že jej nemůže vyzvedávat ze školy, docházet s ním k lékaři, účastnit se třídních schůzek. Také nemá právo být informován o zdravotním stavu dítěte, podílet se na jeho léčbě.⁷⁴ Co se týče otázky dědění i zde je odlišnost od institutu manželství. Registrovaní partneri jsou zahrnuti v I. dědické skupině spolu s dětmi zemřelého partnera. Pokud ovšem partner děti neměl tak registrovaný partner nedědí v rámci I. skupiny, ale nastupuje II. dědická skupina, v níž dědí partner spolu s rodiči zemřelého a s tím, kdo se zůstavitelem žil alespoň jeden rok ve společné domácnosti. Ve II. skupině již může partner dědit sám.⁷⁵

Registrované partnerství je na území Evropy dále legální v Itálii, Chorvatsku, Slovinsku, Maďarsku, Černé Hoře či Řecku.⁷⁶

8.2 Manželství osob stejného pohlaví

Manželství osob stejného pohlaví, nebo také manželství gayů a leseb, je manželství, do kterého vstupují osoby stejného pohlaví. Manželství pro všechny je uzákoněno ve 31 státech světa na pěti kontinentech. První zemí, která přistoupila k legalizaci stejnopohlavního manželství bylo Nizozemsko v roce 2001. Naopak tou poslední se stalo Švýcarsko, kde zákon o rovném manželství nabude účinnosti v létě roku 2022. Zajímavostí je, že i nábožensky založené země jako Španělsko, Malta či Brazílie manželství pro všechny uznávají.⁷⁷

⁷⁴ ROZDÍLY MEZI MANŽELSTVÍM A REGISTRACÍ. Jsmefér: Manželství pro všechny [online]. [cit. 2021-12-12]. Dostupné z: <https://www.jsmefer.cz/rozdily>

⁷⁵ Vzájemná práva a povinnosti registrovaných partnerů. Zákony pro lidi [online]. 2013 [cit. 2021-12-12]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/blog/vzajemna-prava-a-povinnosti-registrovanych-partneru.htm>

⁷⁶ Mapa uznání soužití osob stejného pohlaví v Evropě. QueerGeography [online]. Praha: Queergeography.cz, 2018 [cit. 2022-03-09]. Dostupné z: <https://www.queergeography.cz/sexualni-obcanstvi/mapa-uznani-souziti-osob-stejneho-pohlavi-v-evrope/>

⁷⁷ Rovnost manželství ve světě [online]. Praha: Queer Geography, c2019 [cit. 2022-03-09].

Dostupné z: <https://www.queergeography.cz/sexualni-obcanstvi/rovnost-manzelstvi-ve-svete/>

V České republice je institut manželství upraven podle zákona č. 89/2012 Sb. § 655, který říká: *Manželství je trvalý svazek muže a ženy vzniklý způsobem, který stanoví tento zákon. Hlavním účelem manželství je založení rodiny, řádná výchova dětí vzájemná podpora a pomoc.*⁷⁸ V roce 2018 podala skupina poslanců návrh na novelu zákona, která by umožnila uzavřít manželství stejnopohlavním párům. Od té doby se dostala novela nejdále do druhého čtení v roce 2021, ale od té doby k žádné změně nedošlo. Na podzim roku 2021 proběhly volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, přičemž podle předvolebního průzkumu iniciativy *jsmefér*, podpoří 49 poslanců z celkového počtu 200 manželství pro všechny. Naopak 59 poslanců je jasně proti novele zákona. V roce 2021 provedla agentura NMS Market Research průzkum, jehož se zúčastnilo přes tisíc respondentů starších osmnácti let, jaký zaujímají postoj k uzákonění manželství pro všechny. Více než 65% dotazovaných bylo pro novelu zákona.

⁷⁸ Zákon č. 89/2012: Zákon občanský zákoník. Zákony pro lidi [online]. 2012 [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89?text=manzelstv%C3%AD#cast2-hlava1>

9 Homoparentální rodiny

V České republice jsou stále omezené možnosti pro homosexuální páry, jak se stát rodiči. Velký rozdíl je mezi tím, zda se jedná o lesbický nebo gay pár.

9.1 Lesbické páry

Lesbické páry mají cestu k rodičovství o něco lehčí než gay páry. V případě početí vlastního dítěte se nabízejí dvě možnosti. Jako první možnost se nabízí početí se známým dárcem. Tím může být kdokoliv ať už z blízkého či více vzdáleného okolí páru. Může to být rodinný přítel, známý, ale i člověk, se kterým se pár seznámí na internetu. Výhodou je, že u známých dárců zná lesbický pár zdravotní stav a rodinnou anamnézu muže, navíc, pokud ženy zvažují více dětí do budoucna, je možné, aby měly děti stejného biologického otce. Někteří dárci se nechtějí zapojovat do života dítěte a chtějí zůstat pouze u darování spermatu. Jsou ale i dárci, kteří se chtějí aktivně zapojovat do života dítěte. Jsou i případy takzvaného sdíleného či platonického rodičovství, kdy dítě má jak dvě matky tak jednoho či dva otce. Zpravidla se jedná o rodičovství mezi jedním lesbickým a jedním gay párem. Tento model má své výhody, jako jsou například více výchovných vzorů podílejících se na výchově, či vyšší ekonomická jistota, ale i nevýhody, například každý člověk má jiné představy o výchově svého dítěte a tak mohou nastat konflikty při rozhodování o podstatných otázkách.⁷⁹

Druhou možností je početí s anonymním dárcem. Zpravidla se jedná o kliniky asistované reprodukce, či o početí v domácím prostředí. Česká legislativa ale neumožňuje umělé oplodnění pro lesbický pár. V praxi se tedy jedná o to, že žena se musí na kliniku dostavit s mužem, který na klinice podepíše souhlas s asistovanou reprodukcí. Mohou se spolu se ženou dohodnout, že nebude zapsán v rodném listě jako otec, ale přesto svým souhlasem založil domněnku

⁷⁹ KADLECOVÁ, Tereza a Petra KUTÁLKOVÁ. ONA a ONA plánují rodinu: aneb jak jít štěstí naproti [online]. Praha: Prague Pride, 2020 [cit. 2022-02-24]. ISBN 978-80-270-8883-6. Dostupné z: <https://praguepride.cz/cs/kdo-jsme/media-download/publikace/83-ona-a-ona-planuji-rodinu/file>

otcovství, což znamená, že by se mohl v budoucnu dožadovat svých rodičovských práv a povinností, nebo naopak by byl nucen platit alimenty, kdyby se žena ocitla v tíživé situaci. Jednou z nevýhod této metody je, že pár nezná rodinnou anamnézu dárce, pouze omezené informace, jako například barvu očí a vlasů, výšku.⁸⁰ Podmínkou je ukončené středoškolské vzdělání a věk v rozmezí 18-40 let.

Anonymního dárce lze nalézt i na internetu, kde existují seznamky či fóra, která slouží přímo k tomuto účelu. Zpravidla si ženy podají inzerát, že hledají dárce, následně se s vybranými dárci sejdou a dohodnou se na celém procesu. Pro zachování anonymity si nesdělují žádné kontaktní či identifikační údaje. Dárce může i nemusí požadovat úplatu, vše záleží na dohodě obou stran.

Domácí inseminace se provádí dvěma způsoby. Jedná se o intravaginální inseminaci (IVI), při níž se sperma zavádí do vagíny a o intracervikální inseminaci (ICI), kdy se sperma zavádí do děložního čípku. Provádí se pomocí injekční stříkačky v domácím prostředí nebo na předem smluveném místě.⁸¹

Početí na klinice asistované reprodukce se také provádí dvěma způsoby. Prvním způsobem je intrauterinní inseminace (IUI), kdy lékařka zavede předem speciálně vyprané sperma do dělohy ženy. Druhá metoda se nazývá In vitro fertilizace (IVF), která probíhá tak, že ženě jsou odebrána vajíčka, následně jsou oplodněna spermatem a do dělohy poté vpravuje lékařka vybrané embryo. Pojišťovna hradí IUI 6x za život a IVF 3x za život, přičemž nárok na placenou asistovanou reprodukci mají ženy ve věku od 22 do 40 let (v případě oboustranné neprůchodnosti vejcovodů již od 18 let).⁸²

⁸⁰ KADLECOVÁ, Tereza a Petra KUTÁLKOVÁ. ONA a ONA plánují rodinu: aneb jak jít štěstí naproti [online]. Praha: Prague Pride, 2020 [cit. 2022-02-24]. ISBN 978-80-270-8883-6. Dostupné z: <https://praguepride.cz/cs/kdo-jsme/media-download/publikace/83-ona-a-ona-planuji-rodinu/file>

⁸¹ KADLECOVÁ, Tereza a Petra KUTÁLKOVÁ. ONA a ONA plánují rodinu: aneb jak jít štěstí naproti [online]. Praha: Prague Pride, 2020 [cit. 2022-02-24]. ISBN 978-80-270-8883-6. Dostupné z: <https://praguepride.cz/cs/kdo-jsme/media-download/publikace/83-ona-a-ona-planuji-rodinu/file>

⁸² Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR [online]. Praha: VZP ČR, 2022 [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/o-nas/tiskove-centrum/otazky-tydne/podminky-pro-umele-oplodneni-od-roku-2022>

Asistovaná reprodukce je pro lesbické páry dostupná například na klinikách v Dánsku či Velké Británii.⁸³

Pro homosexuální páry, a to jak pro lesbické tak pro gay páry existuje také možnost náhradní rodinné péče. Jedná se buď o adopci či o pěstounskou péči. Žádat o adopci ale mohou společně pouze manželské páry, tudíž z homosexuálního páru může žádat o udělení náhradní rodinné péče jen každý zvlášť. Problémem je, že úřady spíše zvolí pro adopci manželské páry, které jsou brány jako stabilnější prostředí pro výchovu dítěte. V případě samožadatelky, popřípadě samožadatele, by na rodném listě bylo uvedeno jen jméno jednoho z páru. Pouze ten člověk je brán jako zákonný rodič a pouze onen člověk má práva a povinnosti rodiče. Druhý z páru je pouze sociální rodič, který má povinnost o dítě pečovat, ale nemá žádná práva k dítěti.⁸⁴

9.2 Gay páry

Gay páry se mohou stát rodiči třemi cestami. První z nich je náhradní mateřství. Tento způsob není v České republice legalizován. Jedná se o takzvanou šedou zónu. Matkou dítěte se stává ona náhradní matka, která dává páru souhlas s osvojením dítěte. Ale osvojit si dítě může jen jeden z páru. Problémem je, že stát nijak s náhradní matkou nepracuje a ani jedna strana nemá absolutní záruku v té druhé. Jedná se zejména o situace, kdy se náhradní matka po porodu odmítá vzdát dítěte, nebo naopak má strach, že jí dítě po porodu zůstane, když si rodičovství daný pár rozmyslí. Proto často volí gay páry náhradní rodičovství v zahraničí, kde je sice náhradní mateřství poměrně nákladnější, ale na druhou stranu je postaráno o matku, obě strany jsou náležitě představeny, matka ví, do jaké rodiny dítě porodí.⁸⁵

⁸³ NEŠPOROVÁ, Olga. Homoparentální rodiny. Praha: VÚPSV, 2021. ISBN 978-80-7416-410-1.

⁸⁴ KADLECOVÁ, Tereza a Petra KUTÁLKOVÁ. ONA a ONA plánují rodinu: aneb jak jít štěstí naproti [online]. Praha: Prague Pride, 2020 [cit. 2022-02-24]. ISBN 978-80-270-8883-6. Dostupné z: <https://praguepride.cz/cs/kdo-jsme/media-download/publikace/83-ona-a-ona-planuji-rodinu/file>

⁸⁵ NEŠPOROVÁ, Olga. Homoparentální rodiny. Praha: VÚPSV, 2021. ISBN 978-80-7416-410-1.

Jako další možností se nabízí náhradní rodinná péče, tudíž adopce či pěstounská péče. Stejně jako u lesbických párů může žádat o adopci pouze jeden z páru. V případě pěstounské péče hrozí, že když biologický rodič zažádá o dítě do své péče, bude homosexuálnímu páru odebráno.⁸⁶

⁸⁶ NEŠPOROVÁ, Olga. Homoparentální rodiny. Praha: VÚPSV, 2021. ISBN 978-80-7416-410-1.

10 Společenské postavení LGBT komunity v ČR

10.1 Kulturní podpora LGBT komunity

Jednou z největších kulturních akcí se za poslední roky stal festival Prague Pride, který se koná každoročně od roku 2011 v srpnu v hlavním městě Praze. Celý festival trvá týden a každoročně se ho účastní desetitisíce lidí. V rámci celého týdne se uskuteční přes sto akcí, jedná se například o bezplatné testování na HIV, přednášky terapeutů, výstavy, projekce filmů. Vrcholnou akcí festivalu je sobotní průvod Prahou, který vede z Václavského náměstí na Letnou.⁸⁷ Akce podobného rázu se uskutečnily také v Ostravě, Plzni či Olomouci.

V České republice existuje řada organizací, které sdružují příslušníky LGBT komunity a snaží se o rovnoprávnost lidí s odlišnou sexuální orientací. Jedná se například o *STUD* z.s., neboli neziskovou nestátní organizaci, sdružující lidi s homosexuální či bisexuální orientací a heterosexuální příznivce. Občanské sdružení *STUD* vzniklo již v roce 1996 a do roku 2000 bylo součástí již zmíněného sdružení *SOHO*, viz. kapitola 3.1. Zejména se zaměřuje na mládež, aby se dokázala lépe vyrovnat se svou sexuální orientací, dále se snaží o vyšší informovanost občanů o LGBT minoritě, pořádá kulturní akce prezentující LGBT komunitu.⁸⁸

Další organizací je ekumenické sdružení *LOGOS*, fungující více než dvacet pět let, které sjednocuje věřící lidi s odlišnou sexuální orientací. *LOGOS* se snaží zejména odbourat předsudky o homosexuálech ze strany církve.⁸⁹

Hlavní iniciativou, která usiluje o úplné zrovnoprávnění lze považovat iniciativu *jsmefer*, jež například vytvořila petici na podporu manželství pro všechny, kterou již podepsalo více než 155 000 lidí.

⁸⁷ Prague Pride Festival [online]. Prague Pride [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://festival.praguepride.com/cs/festival>

⁸⁸ *STUD* [online]. Brno: *STUD*, c1996-2021 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://www.mezipatra.cz>

⁸⁹ *LOGOS* [online]. *STUD*, 2014 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <http://www.logoscr.cz/home>

Již od roku 2000 probíhá každoročně v Praze a Brně LGBT+ filmový festival Mezipatra, uvádějící jak české tak zahraniční filmy s LGBT+ tematikou.⁹⁰

10.2 Diskriminace na základě sexuální orientace

Vedle pojmu diskriminace figuruje také pojem homofobie, který vyznačuje jakékoliv nepřátelské projevy a aktivity vůči jedincům, či skupině osob, kteří vykazují známky jiné než heterosexuální orientace. Ve školním prostředí se jedná zejména o vtipy, posměchy, narážky až po neochotu spolupracovat na skupinových pracích, ničení věcí a zavírání do záchodových kabinek. Žáci a studenti s odlišnou sexuální orientací, kteří se potýkají s homofobií mají následně odpor ke škole, necítí se tam komfortně a často i z důvodu homofobie mění školy. V horších případech může dojít k depresím, sebepoškozování a myšlenkám na sebevraždu o homosexuálních jedinců. Homofobie často nefiguruje ve společnosti sama o sobě, ale buď diskriminaci rozvíjí, nebo je jejím stavebním kamenem.⁹¹

V roce 2019 proběhlo dotazníkové šetření v rámci výzkumu tehdejší ochránkyně práv Anny Šabatové, který se mimo jiné zabýval diskriminací osob na základě jejich sexuální orientace. Mezi lety 2013 až 2018 pocítilo 62% dotázaných určitý způsob diskriminace. Jednou z otázek dotazníku bylo na základě čeho byli diskriminováni, přičemž 82% zodpovědaných uvedlo, že se jednalo o jejich sexuální orientaci.

Nejčastějším projevem diskriminace vůči lidem z LGBT+ komunity bylo podle dotazníkového šetření verbální a psychické obtěžování a vyhrožování. Dále se

⁹⁰ Mezipatra queer filmový festival [online]. Praha: QFF Mezipatra, c2022 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://www.mezipatra.cz>

⁹¹ České školy pod lupou: výzkum homofobie a transfobie na školách: Czech schools through the looking glass: national research on homophobia and transphobia. Praha: Platforma pro rovnoprávnost, uznání a diverzitu, 2016. Výzkumné zprávy (Platforma pro rovnoprávnost, uznání a diverzitu). ISBN 978-80-88175-03-2.

jedná o diskriminaci ve škole či na pracovišti, kyberšikanu a v nejkrajnějších případech o fyzické útoky.⁹²

Problémy s diskriminací vůči LGBT+ komunitě začínají již ve školských zařízeních. Žáci s odlišnou sexuální orientací jsou často zesměšňováni, vyčleňováni z kolektivu, slovně napadáni, v některých případech jim jejich spolužáci schovávají věci. Diskriminace ale nepřichází pouze ze strany spolužáků, ale i od učitelů. Problémem ale je, že diskriminovaní žáci se nikomu nesvěří, například protože oni sami nejsou se svou orientací srovnáni a tak raději přijímají urážky, než aby se svými rodiči či výchovnými poradci museli řešit svou sexuální orientaci.⁹³

Součástí českého právního řádu je antidiskriminační zákon (viz kapitola 6), diskriminace je tudíž na území České republiky potírána zákonem. V závislosti na intenzitě útoku se může jednat o přešupek proti občanskému soužití nebo o trestný čin násilí proti jednotlivci nebo skupině osob, podněcování k nenávisti.

⁹² Být LGBT+ v Česku: Zkušenosti LGBT+ lidí s předsudky, diskriminací, obtěžováním a násilím z nenávisti [online]. Brno, 2019 [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/uploads-import/DISKRIMINACE/Vyzkum/Vyzkum-LGBT.pdf>

⁹³ České školy pod lupou: výzkum homofobie a transfobie na školách: Czech schools through the looking glass: national research on homophobia and transphobia. Praha: Platforma pro rovnoprávnost, uznání a diverzitu, 2016. Výzkumné zprávy (Platforma pro rovnoprávnost, uznání a diverzitu). ISBN 978-80-88175-03-2.

11 Rozhovory s příslušníky LGBT komunity

V rámci praktické části bakalářské práce jsem vedla strukturované rozhovory se čtyřmi osobami s odlišnou sexuální orientací. Mým cílem bylo poukázat na cítění samotných příslušníků minority, jak se oni sami vyrovnali se svým coming outem, jak se k tomu postavili jejich blízcí, zda jim práva sexuálních menšin přijdou dostatečná. Rozhovory jsem vedla se všemi účastníky ústně, celkem jsem každému položila 13 otázek. Všichni čtyři respondenti mi udělili souhlas s nahráváním rozhovoru na diktafon a následným přepsáním rozhovoru do své bakalářské práce. Pro přepsání rozhovorů jsem použila smyšlená jména, abych zachovala anonymitu respondentů. Doslovné přepisy jsou součástí přílohy této práce. První rozhovor probíhal se slečnou Andreou v říjnu roku 2021, druhý rozhovor jsem vedla se slečnou Janou v listopadu roku 2021, následoval rozhovor s Vojtěchem v prosinci roku 2021 a jako poslední jsem vedla rozhovor s Tomášem v lednu 2022. Tři rozhovory jsem vedla v domácím prostředí, rozhovor se slečnou Janou probíhal v kavárně. Vybrala jsem záměrně dva muže a dvě ženy, abych mohla jednotlivé odpovědi a pocity porovnat navzájem.

První otázkou, kterou jsem položila bylo, v kolika letech si respondenti začali uvědomovat svou odlišnou sexuální orientaci. Oba muži odpověděli, že odchylku od svých vrstevníků vnímali již odmalička, například Vojtěch vyrůstal mezi čtyřmi sestrami a tak si celé dětství hrál spíše s panenkami, nikdy se nezajímal o technologie jako jeho vrstevníci. Tomáš si svou sexualitu uvědomil již ve školce a když začal chodit do školy, zjistil, že není ve společnosti běžné, aby se milovali dva kluci, přesto byl se svou sexualitou smířený a nesnažil se ji potlačit. Naopak Andrea uvedla, že si svou sexualitu uvědomila až po několika heterosexuálních vztazích, ve kterých ale necítila žádná psychická propojení a Jana v pubertálním věku, kdy se zamilovala do své nejbližší kamarádky.

Druhá otázka se týkala coming outu. Vojtěchův vnitřní coming out proběhl v krátkém časovém sledu, protože se rychle smířil se svou sexualitou, naopak ten vnější trval zhruba rok, protože jeho rodina nechtěla, aby se se svou sexuální orientací svěřil své matce. Jemu samotnému ale udržování tajemství vadilo. Chtěl

se stýkat na veřejnosti se svým přítelem, chtěl ho představit doma rodině. Janin i Tomášův coming out probíhal v dřívějším věku, protože i oni sami byli se svou sexualitou smířeni mnohem dříve než Vojtěch. Naproti tomu Andrea uvedla, že coming out prožila ve svých třiceti letech, kdy se rozhodla zkusit vztah se ženou, čímž postupně svým blízkým říkala o své sexuální orientaci, na každé setkání se ale musela psychicky připravovat, bylo pro ni náročné zničehonic lidem říkat, že je ve vztahu se ženou a obávat se jejich reakce.

Následovaly otázky o přátelích a rodině. Všichni čtyři respondenti se nejprve svěřili svému nejlepšímu příteli a poté ostatním přátelům a rodině. Přičemž reakce přátel byly ve všech případech spíše kladné, naopak reakce v rodině byly rozporuplné. Andrea i Tomáš uvedli, že největší problém s homosexualitou má jejich otec, naopak nejvíce se s tím smířily matky. Jana se se svou sexualitou rodičům ještě nesvěřila, protože má pocit, že její otec je homofob.

Další otázka se týkala registrovaného partnerství, zda je pro dotazované dostačujícím institutem pro stvrzení jejich vztahu. Všichni čtyři odpověděli, že je nedostačující, zejména z hlediska práv, která jsou oproti institutu manželství minimální. Andrea jako jediná ze všech respondentů bydlí se svou partnerkou a vyjádřila se, že s partnerkou žijí oficiálně jako spolubydlící. Kdyby se totiž při sčítání lidu zapsaly jako partnerky, měly by navzájem na své děti vyživovací povinnost, přestože by neměly právo se s dítětem své partnerky stýkat. Navíc jakožto registrované partnerky by měly nárok jen na jednu rodičovskou dovolenou. S touto otázkou se pojila i ta následující, týkající se adopce dětí. Jana, Tomáš i Vojtěch uvedli, že by rádi jednou dítě adoptovali, přestože proces adopce pro homosexuály není v České republice nejlehčí. Naopak Andrea by k adopci nepřistoupila, ale s partnerkou došly k dítěti jinou cestou. Na internetovém fóru si s partnerkou našly dárce spermatu, který jim obou v rozmezí několika měsíců daroval své sperma tak, aby každá měla své dítě, ale se stejným otcem. Obě jsou tedy biologickými matkami svých dětí a sociálními matkami dětí své partnerky. Navzájem vůči svým dětem ale nemají žádná práva. Kdyby se například s Andreou něco stalo, její partnerka nemá nárok dostat Andrey dítě do péče.

Dále jsem se ptala, zda se respondenti zúčastnili někdy Pride pochodu, který se mimo jiné koná každý rok v Praze od roku 2011, jediný, kdo se zúčastnil byla Jana, zbylí respondenti ale odpověděli, že tyto akce na podporu LGBT komunity určitě mají smysl a dávají tím všem generacím najevo, že být odlišný není nic špatného. Andrea uvedla, že přestože prošla Coming outem již před několika lety, stále se občas obává reakcí lidí, někdy lidem i lže o tom, s kým žije. Proto si myslí, že když příslušníci LGBT komunity zažívají ohledně lásky a svých vztahů takové pocity, proč by nemohli jednou v roce vyjít do ulic a oslavovat svou sexualitu.

Probírali jsme také homofobii a diskriminaci, přičemž v určitém měřítku vnímají homofobii kolem sebe všichni respondenti, naopak s diskriminací se nesetkali nikde, pouze Tomáš uvedl, že mu vadí, že nemůže jako gay darovat krev. Při porovnávání homofobie u nás a v zahraničí uvedl příklad pouze Vojtěch, jenž konstatoval, že nejpopvržlivěji na něj s partnerem nahlíželi lidé v pražském metru. Poslední otázka se týkala kultury, a to předávání filmových cen Oscar Americkou Akademií filmového umění a věd, která od roku 2024 zavedla pravidlo, že hlavní cenu bude moci vyhrát jen film se zastoupením menšin včetně LGBT komunity, přičemž jsem se ptala, zda s tímto postupem souhlasí. Všichni respondenti odpověděli záporně.

Ze svých rozhovorů jsem učinila závěr, že všichni respondenti mají velmi podobné pocity, co se týče základních problematických okruhů LGBT komunity a přáli by si takovou změnu, aby mohli žít stejně hodnotný život, který by žili jako heterosexuálové.

12 Závěr

Ve své bakalářské práci jsem nejprve uvedla základní terminologii, abych přiblížila slova, která jsou podstatná a pohybují se napříč celou prací. Také jsem se zabývala procesem coming out, jakožto nejdůležitějším projevem příslušníků LGBT komunity, kterým se svěřují svému okolí. Uvedla jsem postavení homosexuálů v historii a v současném světě na určitých územích, které mi přišly podstatné vytyčit. Jednou z problematik bylo postavení dvou nejrozšířenějších náboženství vůči LGBT komunitě. Pozastavila jsem se u rozdílu mezi registrovaným partnerstvím a manželstvím, jaké nedostatky představuje registrované partnerství pro homosexuální páry a naopak jaká pozitiva přináší institut manželství. Na to jsem navázala možností vzniku homoparentálních rodin na území České republiky. Teoretickou část uzavíraly kapitoly o kulturních akcích na podporu LGBT komunity a oproti tomu diskriminace LGBT komunity ze strany českých občanů.

Ve své empirické části jsem se věnovala příslušníkům LGBT komunity, kteří mi poskytli rozhovory. Svými odpověďmi mi poskytli různé pohledy na věc, které se ale ve finále shodovaly. Tyto rozhovory ukázaly i mně, jaké pocity prožívají sami lidé s odlišnou sexuální orientací a jak náročné to musí být. Smířit se nejprve sám se sebou jako s něčím, co se "odchyluje od normy" není pro každého jednoduché. Následně se chce člověk svěřit svému okolí, které se nemusí k dané věci vždy postavit pozitivně. Všichni respondenti pociťují, že právní úprava na území České republiky v problematice homosexuality je nedostatečná, přáli by si, aby měli stejná práva, co se týče manželství a adopce dětí jako mají heterosexuálové.

Za velmi úspěšnou považuji iniciaci *jsmefér*, která se snaží prosadit práva homosexuálů na území českého státu, a to v ohledu adopce dětí a uzavírání sňatků. Velmi přehledně také informuje širokou veřejnost o právech homosexuálů a vede online petici, která se zasazuje právě o zlepšení práv sexuálních menšin.

Považuji za důležité, aby se v České republice umožnila společná adopce homosexuálními páry. V dětských domovech je mnoho dětí, které nemají stabilní

domov, přičemž stejnopohlavní páry jsou dle mého názoru schopné vhodné prostředí pro výchovu dítěte vytvořit. Zastávám názor, že nějaký domov je lepší než žádný.

Naopak s čím nesouhlasím je násilné prosazování zástupců sexuálních menšin do pracovních pozic či filmových rolí. Myslím si, že dovednosti člověka se neodrážejí od jeho sexuální orientace a tento krok naopak vede k větším rozdílům.

Negativní stranu své bakalářské práce spatřuji v kapitole Diskriminace na základě sexuální orientace, a to zejména proto, že si myslím, že homofobie a diskriminace je na českých školách poměrně rozšířená a nedostatečně stíhaná. Výzkumy, které se provádí jednou za pár let jsou jednak s velmi malým počtem respondentů, a navíc nic na situaci nemění. Nijak se nedostává do podvědomí lidí situace s homofobií na školách. Sami homosexuální žáci a studenti mají strach se někomu svěřit ohledně problémů, které ve škole přetrvávají, a to zejména proto, že by museli mluvit i o své sexualitě, nač většina z nich nemusí být vnitřně připravena. S tím souvisí sexuální výchova na školách, která je nedostačující a velmi obecná, žáci se tak doučují svým způsobem na internetu, kde jsou jak falešné informace, tak velké množství zdrojů, které se ne vždy shodují.

Myslím si, že je potřebné neustále zvyšovat povědomí společnosti o homosexualitě, aby se vymazaly rozdíly mezi majoritou a minoritou. Zejména, aby už ve školských zařízeních nedocházelo k homofobii a diskriminaci, proto je nutné zlepšit sexuální výchovu ve školách a více dbát na prevenci proti šikaně a diskriminace na půdě škol.

Seznam použité literatury a pramenů

MONOGRAFIE

1 BEŇOVÁ, Kateřina. Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR. Praha: Úřad vlády ČR, 2007. ISBN 978-80-87041-33-8.

2 České školy pod lupou: výzkum homofobie a transfobie na školách: Czech schools through the looking glass: national research on homophobia and transphobia. Praha: Platforma pro rovnoprávnost, uznání a diverzitu, 2016. Výzkumné zprávy (Platforma pro rovnoprávnost, uznání a diverzitu). ISBN 978-80-88175-03-2.

3 HIML, Pavel, Jan SEIDL a Franz SCHINDLER, ed. "Miluji tvory svého pohlaví": homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí. Praha: Argo, 2013. Každodenní život. ISBN 978-80-257-0876-7.

4 ILGA World: Lucas Ramon Mendos, Kellyn Botha, Rafael Carrano Lelis, Enrique López de la Peña, Ilia Savelev and Daron Tan, *State-Sponsored Homophobia 2020: Global Legislation Overview Update* (Geneva: ILGA, December 2020).

5 JANOŠOVÁ, Pavlína. Homosexualita v názorech současné společnosti. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

6 NEŠPOROVÁ, Olga. Homoparentální rodiny. Praha: VÚPSV, 2021. ISBN 978-80-7416-410-1.

ZÁKONNÁ ÚPRAVA

7 Listina základních práv a svobod. *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. 1992 [cit. 2021-11-24]. Dostupné z:

<https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

8 LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV EVROPSKÉ UNIE [online]. Úřední věstník Evropské unie, 2016 [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:12016P/TXT&from=CS>

9 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES. EUR-Lex [online]. 2004 [cit. 2021-11-21]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/GA/TXT/?uri=CELEX:32004L0038#document1>

10 The Constitution of the Russian Federation [online]. 1993 [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: <http://www.constitution.ru/en/10003000-01.htm>

11 Ústava České republiky. *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. 1992 [cit. 2021-11-24]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>

12 Všeobecná deklarace lidských práv [online]. New York: lidskaprava.cz, 1948 [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: http://www.lidskaprava.cz/uploads/03_dokumenty/04_uvod/00_VDLP_UDHR-.pdf

13 Zákon č. 89/2012: Zákon občanský zákoník. Zákony pro lidi [online]. 2012 [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89?text=manželstv%C3%AD#cast2-hlava1>

14 Zákon č. 115/2006 Sb.: Zákon o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů. Zákony pro lidi [online]. 2006 [cit. 2021-12-12]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-115#cast1>

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

15 Advancing the Human Rights of Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Queer, and Intersex Persons Around the World. U.S. DEPARTMENT of STATE [online]. Washington: Antony J. Blinken, 2021 [cit. 2021-11-13]. Dostupné z: <https://www.state.gov/advancing-the-human-rights-of-lesbian-gay-bisexual-transgender-queer-and-intersex-persons-around-the-world/>

16 ALMEIDA, Joanna, Renee M. JOHNSON, Heather L. CORLISS, Beth E. MOLNAR a Deborah AZRAEL. Emotional Distress Among LGBT Youth: The Influence of Perceived Discrimination Based on Sexual Orientation. Journal of Youth and Adolescence [online]. 2009, **38**(7), 1001-1014 [cit. 2022-03-08]. ISSN 0047-2891. Dostupné z: doi:10.1007/s10964-009-9397-9

17 A Timeline of Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender History in the United States [online]. Wisconsin [cit. 2021-11-13]. Dostupné z: <https://www.gsafewi.org/wp-content/uploads/US-LGBT-Timeline-UPDATED.pdf>

18 BRZYBOHATÁ, Anna. Třetina učitelů tápe v sexuální výchově. Jako pomůcky volí okurky a banány. IDNES.cz [online]. MAFRA, 2019 [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/sexualni-vychova-na-skolach-predmety.A190926_113028_domaci_brzy

19 Čečna: Zastavte pronásledování a zabíjení gayů. Amnesty International [online]. 2017 [cit. 2021-11-15]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/pripad/rusko-gayove>

20 DLAPOVÁ, Daniela a Jakub KOLÁŘ. Ochrana práv leseb, gayů, bisexuálů a transsexuálů. Amnesty International [online]. Asociace pro mezinárodní otázky pro potřeby XVII. ročníku Pražského studentského summitu, 2011 [cit. 2021-12-11]. Dostupné z: <https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2016/01/PSS-Ochrana-prav-leseb-gayu-bisexualu-a-transsexualu-HRC.pdf>

21 Ghanští politici chystají zákon, který by zakázal identifikovat se jako LGBTI+ a nutil by homosexuály k léčbě. Amnesty International [online]. Amnesty International Česká republika, 2021 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z:

<https://www.amnesty.cz/zprava/5226/ghansti-politici-chystaji-zakon-ktery-by-zakazal-identifikovat-se-jako-lgbti-a-nutil-by-homosexualy-k-lecbe>

22 How legal tide turned on same-sex marriage in the US. BBC [online]. 2015 [cit. 2021-11-13]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-21943292>

23 CHVÁTALOVÁ, Nikola. Postavení a problematika LGBTIQ komunity [online]. Praha: PRAŽSKÝ STUDENTSKÝ SUMMIT, 2017 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: https://www.studentsummit.cz/wp-content/uploads/2019/02/HRC_LGBTIQ.pdf

24 KADLECOVÁ, Tereza a Petra KUTÁLKOVÁ. ONA a ONA plánují rodinu: aneb jak jít štěstí naproti [online]. Praha: Prague Pride, 2020 [cit. 2022-02-24]. ISBN 978-80-270-8883-6. Dostupné z: <https://praguepride.cz/cs/kdo-jsme/media-download/publikace/83-ona-a-ona-planuji-rodinu/file>

25 KRUPKA, Jaroslav. Ernst Röhm, homosexuál, který vstoupil do spolku s ďáblem. Hitler ho popravil. DOTYK [online]. VLTAVA LABE MEDIA, 2019 [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: <https://www.dotyk.cz/publicistika/dopltil-na-viru-v-hitlera-smrti-ernsta-rohma-skoncila-noc-dlouhych-nozu-20200701.html>

26 LGBTI+ ve světě. Amnesty International [online]. Amnesty International Česká republika [cit. 2021-11-21]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/lgbti/diskriminace-ve-svete>

27 LGBTQ+ Pride Flags and What They Stand For. VOLVO GROUP [online]. Göteborg, 2021, 26.3.2021 [cit. 2021-10-17]. Dostupné z:

<https://www.volvogroup.com/en/news-and-media/news/2021/jun/lgbtq-pride-flags-and-what-they-stand-for.html>

28 List of actions by the Commission to advance LGBTI equality [online]. European Commission, 2020 [cit. 2021-11-21]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/lgbti-actionlist-dg-just_en.pdf

29 LOGOS [online]. STUD, 2014 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <http://www.logoscr.cz/home>

30 Mapa uznání soužití osob stejného pohlaví v Evropě. QueerGeography [online]. Queer Geography, 2019 [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://www.queergeography.cz/sexualni-obcanstvi/mapa-uznani-souziti-osob-stejneho-pohlavi-v-evrope/>

31 MCVEIGH, Karen a Paul HARRIS. US military lifts ban on openly gay troops. The Guardian [online]. New York: Guardian News & Media, 2011 [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2011/sep/20/us-military-lifts-ban-gay-troops>

32 Mezipatra queer filmový festival [online]. Praha: QFF Mezipatra, c2022 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://www.mezipatra.cz>

33 Prague Pride Festival [online]. Prague Pride [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://festival.praguepride.com/cs/festival>

34 Právní postavení a společenské přijetí trans lidí. Amnesty International [online]. [cit. 2021-11-25]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/lgbti/lgbt-v-ceske-republice>

35 Polští poslanci schválili v prvním čtení zákon, který zakazuje akce na podporu LGBT komunity. Česká televize [online]. 2021 [cit. 2021-12-11]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3393180-polsti-poslanci-schvalili-v-prvnim-cteni-zakon-ktery-zakazuje-akce-na-podporu-lgbt>

36 Povstání, co prosadilo práva homosexuálů, slaví 50. Svět si připomíná Stonewall. Dotyk [online]. Praha: VLTAVA LABE MEDIA, 2019, 24.6. [cit. 2021-11-13]. Dostupné z: <https://www.dotyk.cz/publicistika/povstani-co-prosadilo-prava-homosexuvalu-slavi-50-usa-si-pripominaji-stonewall-20200624.html>

37 ROZDÍLY MEZI MANŽELSTVÍM A REGISTRACÍ. Jsmefer: Manželství pro všechny [online]. [cit. 2021-12-12]. Dostupné z: <https://www.jsmefer.cz/rozdily>

38 Russia: Anti-LGBT Law a Tool for Discrimination. Human Rights Watch [online]. 2014 [cit. 2021-11-15]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2014/06/29/russia-anti-lgbt-law-tool-discrimination>

39 STUD [online]. Brno: STUD, c1996-2021 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://www.mezipatra.cz>

40 ŠABATOVÁ, Anna. Být LGBT+ v Česku [online]. Brno, 14.5.2019 [cit. 2021-10-17]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/uploads-import/DISKRIMINACE/Vyzkum/Vyzkum-LGBT.pdf>

41 SLÁNSKÁ, Nataša. Kruté tresty ve středověku za homosexualitu a jiné prohřešky proti mravnosti. DOTYK [online]. VLTAVA LABE MEDIA, 2020 [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: <https://www.dotyk.cz/magazin/sodomie-homosexualita-stredovek-30000315.html>

42 SOUKENÍKOVÁ, Eva a Jolana HUMPÁLOVÁ. Vítězství LGBT komunity v USA. Kam jsme se posunuli za půl století? Seznam.cz [online]. Seznam.cz, 2020

[cit. 2021-11-13]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/vitezstvi-lgbt-komunity-v-usa-kam-jsme-se-posunuli-za-pul-stoleti-109585>

43 STERNECK, Tomáš. Hříšní sodomité: Jaké tresty čekaly homosexuály v raném novověku. 100+1 [online]. Extra Publishing, 2018, [cit. 2022-02-21]. ISSN 1804-9907. Dostupné z: <https://www.stoplusjednicka.cz/hrisni-sodomite-jake-tresty-cekaly-homosexuality-v-ranem-novoveku>

44 The EU Code of conduct on countering illegal hate speech online [online]. European Commission, 2019 [cit. 2021-11-21]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/eu-code-conduct-countering-illegal-hate-speech-online_cs

45 Trest smrti ukamenováním a kriminalizace homosexuality: To je současná Brunej. LIDSKÁ práva [online]. 2020 [cit. 2021-11-23]. Dostupné z: <http://www.lidskaprava.cz/student/novinky/trest-smrti-ukamenovanim-a-kriminalizace-homosexuality-to-je-soucasna-brunej>

46 Two years of persecution of LGBT in Chechnya: a timeline. Lgbtnet.org [online]. Bureau Verstak, 2019 [cit. 2021-11-15]. Dostupné z: https://lgbtnet.org/en/news/2019/dva_goda_presledovaniy_lgbt_v_chechne_v_datakh/

47 Ústavní soudy a práva gayů a leseb – veřejné mínění jako determinant rozhodnutí soudů? JURISPRUDENCE [online]. 2016, **2016**(5), 14 [cit. 2021-11-19]. Dostupné z: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKewjJgpGqhaT0AhXH-KQKHZAvcj04ChAWegQIEBAB&url=http%3A%2F%2Fwww.jurisprudence.cz%2Fcz%2Fcasopis%2Fustavni-soudy-a-prava-gayu-a-leseb-verejne-mineni-jako->

[determinant-rozhodnuti-soudu.dm-202.pdf&usg=AOvVaw0kmnjqflhhV9_kJQIL2LrS](#)

48 Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR [online]. Praha: VZP ČR, 2022 [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/o-nas/tiskove-centrum/otazky-tydne/podminky-pro-umele-oplodneni-od-roku-2022>

49 Vzájemná práva a povinnosti registrovaných partnerů. Zákony pro lidi [online]. 2013 [cit. 2021-12-12]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/blog/vzajemna-prava-a-povinnosti-registrovanych-partneru.htm>

50 Zaostřeno na EU A ROVNOST LGBTI OSOB [online]. Brusel: Úřad pro publikace Evropské unie, 2020 [cit. 2021-11-21]. ISBN 978-92-76-10355-4. Dostupné z: <https://op.europa.eu/webpub/com/factsheets/lgbti/cs/>

51 Zhdanov a ostatní proti Rusku. Databáze vybraných rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva [online]. 2019 [cit. 2021-11-19]. Dostupné z: [http://eslp.justice.cz/justice/judikatura_eslp.nsf/WebSearch/336C99875FCF7B0BC12584FD004F01B2?openDocument&Highlight=0,](http://eslp.justice.cz/justice/judikatura_eslp.nsf/WebSearch/336C99875FCF7B0BC12584FD004F01B2?openDocument&Highlight=0)

Seznam obrázků

Obrázek 1 Růžový trojúhelník	13
Obrázek 2 Duhová vlajka	14

14 Seznam příloh

Příloha 1 Scénář rozhovoru

Příloha 2 Rozhovory s příslušníky LGBT komunity

Příloha 1 Scénář rozhovoru

Úvod

- Seznámení se
- Souhlas respondenta se zvukovým záznamem na diktafon a následným přepisem do písemné podoby
- Domluva o zachování anonymity

Výzkumné otázky

1. V kolika letech jste začal/a vnímat, že Vás přitahuje stejné pohlaví?
2. Coming out podle řady studií trvá i několik let. Jaký byl Váš coming out?
3. Komu jste se svěřil/a prvněmu a proč?
4. Jaká byla reakce Vaší rodiny?
5. Jak reagovali Vaši přátelé?
6. Nizozemsko jako první země na světě schválilo stejnopohlavní manželství. U nás je stále povoleno pouze registrované partnerství. Myslíte si, že je registrované partnerství pro homosexuály dostačující?
7. Již několik let je umožněno lidem žijícím v registrovaném partnerství žádat o adopci, osvojit si dítě může ale pouze jeden z partnerů. Jak se k tomu stavíte vy? Chtěl/a byste si jednou adoptovat s partnerem/partnerkou dítě?
8. Zúčastnil/a jste se někdy veřejných akcí na podporu LBGT komunity? Pokud ne, myslíte si, že mají takové veřejné akce smysl?
9. Měl/a jste někdy negativní pocity, které se vázaly na Vaši sexuální orientaci?
10. Vnímáte kolem sebe homofobii?
11. Setkal/a jste se někdy s diskriminací kvůli vaší sexuální orientaci ve veřejných institucích? (úřad, škola, zaměstnání)
12. Můžete ze své vlastní zkušenosti porovnat vnímání české a zahraniční společnosti na homosexualitu?
13. Americká Akademie filmového umění a věd, která předává ceny Oscar, oznámila, že od roku 2024 se budou moci o hlavní cenu ucházet pouze filmy, kde je zastoupení menšin včetně LGBT komunity. Myslíte si, že je to krok správným směrem?

Závěr

- Nabídka k přečtení dokončené práce
- Poděkování
- Rozloučení

Příloha 2 Rozhovory s příslušníky LGBT komunity

Vojtěch, 21 let, student

1. V kolika letech jste začal/a vnímat, že Vás přitahuje stejné pohlaví?

Tohle je poměrně těžká otázka na začátek rozhovoru. Když se nad tím zamyslím, tak jsem to vnímal už od útlého dětství, ale rozhodně ne ve smyslu samo uvědomění, to přišlo až o dost později. Už jako malý jsem byl od ostatních kluků odlišný, vyrůstal jsem mezi čtyřmi sestrami, takže jsem měl o světě značně zkreslené představy a nijak mě netrápilo, že místo s autíčkem si hraju s panenkou. Měl jsem obrovské štěstí na přátelé a na lidi, které jsem v životě potkal, uvědomuju si totiž, že jsem už od malička tíhnul po sociálním a emočním cítění, po hloubce našeho bytí, a často si o tom s lidmi povídal a v podstatě jsem z klučích vrstevníků byl jediný, kdo neřešil fotbalek nebo nejnovější vymoženosti ze světa mobilů a techniky. Pro mě to byly povrchní věci, i když člověk se sem tam o takovou věc zajímá, nikdy jsem to neřešil ve větším měřítku, přesto jsem si ke klukům vyšlapal cestu, i když sám nevím jak. Nicméně tím chci říct, že jsem se v kolektivu nikdy necítil mimo, nebo že by mě někdo nebral. Horší to bylo u lidí, kteří mě osobně neznali, z jejich strany se často ozývaly hlášky ve smyslu “ten musí být teplej” nebo “ten je jasnej”. A to byly asi ty hlavní spouštěče, proč jsem si vůbec začal klást otázku, co když to tak opravdu je. A ze začátku jsem se té otázky hrozně bál a sám ji v sobě zadupával, nechtěl jsem si vůbec připustit, že by něco takového byla pravda. Netrvalo mi ale dlouho se sám se sebou srovnat a jasně si říct, co cítím, vždyť sám kladu ostatním na srdce, že to, co cítíme, nás dělá, jací jsme, a že právě tahle hluboká část nás dělá jedinečnými. A tak jsem si sám poprvé otevřeně přiznal, že cítím, že můj kamarád Dan je mému srdci mnohem blíž než kamarád, bylo mi asi 15 let.

2. Coming out podle řady studií trvá i několik let. Jaký byl Váš coming out?

Vnitřní coming out šel tak nějak přirozeně a ve chvíli, kdy jsem si udělal jasno mi bylo krásně. V tu chvíli jsem ani neměl potřebu hlásat to dál, nejdůležitější pro mě

bylo, že to mám v hlavě srovnané a rozhodl jsem se, že s ostatními to začnu řešit až když budu mít důvod. První opravdová, naplněná láska pro mě přišla až s mým nynějším partnerem, a tak pro mě nebyla jiná cesta než to říct svému okolí. Tento coming out trval déle, než bych si sám představoval, a upřímně říkám, že být to jen na mně, tak ho mám z krku v kratším časovém sledu, protože sám v sobě jsem měl jasno, že můj přítel je pro mě tak důležitou součástí mě samotného, kterou nehodlám pokrytecky před nikým schovávat. Sestry si ale dlouho nepřály, abych to mamince říkal, chtěly počkat na vhodnější dobu. Přesto jsem se s tím popasoval více méně po svém, a nakonec to maminka vzala pomalu nejlépe ze všech a řekl bych, že mého přítele miluje skoro stejně jako já. Nejvíce mi na tom celém vadilo, že jsem si nemohl dělat věci tak jak cítím. Každý jsme si tím prošli a nepřijde mi správné se omezovat jen kvůli tomu, že se někomu nezdá, s kým to prožíváme právě my. Mám – li to shrnout, můj opravdový coming out trval zhruba rok a zpětně si vážím toho, že jsem neustoupil a stál si za svou láskou, i když reakce mohly být jakékoliv, na druhou stranu si myslím, že čím víc se tomu člověk postaví čelem, tím víc bude příjemně překvapen. Další věcí je, že má rodina stála při mně, a to je něco, za co nikdy nepřestanu být vděčný, protože vím, že mnoho lidí takové štěstí nemá.

3. Komu jste se svěřil/a prvně a proč?

Ve fázi, kdy jsem si poprvé uvědomil, že bych místo přítelkyně radši chtěl přítele, jsem se svěřil pouze svému kamarádovi Martinovi, kterého znám celý život, a tak mě jeho reakce vůbec nepřekvapila, a také kamarádovi Danovi, ke kterému jsem ale cítil hlubší city, tudíž to nebylo ani tak svěřování se jako spíš vyznání lásky, ten mě ale podporoval a dokonce se snažil hledat cestu, jak být spolu.

4. Jaká byla reakce Vaší rodiny?

Asi jako pro všechny, kteří si tímto prochází, byla reakce rodiny ten největší strašák. Svěřoval jsem se postupně, nejdříve jsem si odbyl své sestry, a nakonec jsem to řekl mamince. Ze všech reakcí byl cítit smutek a strach. Všichni jsme

vyrůstali společně a od malička si nejvíce vážíme našich společných okamžiků a rodinného zázemí, které nám rodiče vytvořili. Ve směr všem bylo nejvíce líto, že nebudu mít vlastní rodinu, a že gay komunita, což bohužel vyplývá i ze statistik, není úplně ideálním místem pro věrný partnerský život. Některé sestry se tak vyjádřily, že mají strach, že budu zklamaný a že o nějaké věrnosti a sdílení hodnot si můžu nechat jen zdát. Nikdo mě ale nezavrhl, neodřízl nebo tohle téma netabuizoval, i když šok to samozřejmě byl a každý se s tím vyrovnával po svém. Dnes mají mého přítele všichni rádi a nebrání se s ním společně trávit čas, je prostě už součástí rodiny.

5. Jak reagovali Vaši přátelé?

Nesetkal jsem se s žádnou negativní odezvou, všichni mě naštěstí přijali rádi takového, jaký jsem.

6. Nizozemsko jako první země na světě schválilo stejnopohlavní manželství. U nás je stále povoleno pouze registrované partnerství.

Myslíte si, že je registrované partnerství pro homosexuály dostačující?

Rozhodně není, což vyplývá už jen mezi právními rozdíly, kterých člověk nabývá vstupem do manželství a uzavřením registrovaného partnerství. Přijde mi to směšné, že v době, kdy se člověk může dopravit z jednoho konce světa na druhý během pár hodin, se u nás nemůžou vzít z lásky dva lidé. Je to smutné, ale věřím, že není pozdě a doufám, že i já jednou budu milující manžel.

- 7. Již několik let je umožněno lidem žijícím v registrovaném partnerství žádat o adopci, osvojit si dítě může ale pouze jeden z partnerů. Jak se k tomu stavíte vy? Chtěl/a byste si jednou adoptovat s partnerem/partnerkou dítě?**

My bychom určitě jednou dítě chtěli, ale teď je na to ještě brzo, takové detaily jsme ještě vůbec neřešili. Nelíbilo by se mi, že by měl dítě osvojené pouze jeden z nás, tak snad do té doby proběhnou změny a my tohle vůbec nebudeme muset řešit.

- 8. Zúčastnil/a jste se někdy veřejných akcí na podporu LBGT komunity? Pokud ne, myslíte si, že mají takové veřejné akce smysl?**

Nikdy jsem se takové akce nezúčastnil. Myslím si, že obrovský potenciál mají, ale v tom jakým stylem probíhají teď, ten smysl trochu postrádám, což mě vážně mrzí. Takhle problematika LBGT komunity osloví jen velice málo lidí, to je podle mě škoda.

- 9. Měl/a jste někdy negativní pocity, které se vázaly na Vaši sexuální orientaci?**

Myslím si, že u každého je někdy slabší období. Stále se vnitřně vyrovnávám s tím, že nikdy nebudu moct ve dvou zažívat období těhotenství nebo porod, to mě asi bude vždycky trochu užírat. Další věc z čeho jsem značně otřesen je fakt, že je gay komunita tak promiskuitní, což se mi opravdu hodně příčí a člověk neví, na koho se může a nemůže spolehnout, což je samozřejmě spíš fenomén doby, jak sledujeme i v heterosexuální populaci, ale u homosexuálů je to značně horší a do jisté míry jsem narazil i na lidi, co se v tom dokonce podporují a přijde jim to v pořádku, nedělám si tak iluze o tom, jak většina gayů žije.

- 10. Vnímáte kolem sebe homofobii?**

V opravdu malém měřítku asi jo, ale nepřikládám tomu nijak velkou váhu. Pro mě je důležité jen to, že moji nejbližší s mou sexuální orientací nemají problém, a nějaké nevhodné poznámky od kolemjdoucího na ulici mě nechají klidným.

11. Setkal/a jste se někdy s diskriminací kvůli vaší sexuální orientaci ve veřejných institucích? (úřad, škola, zaměstnání)

Ne, s takovou situací jsem se neseťkal.

12. Můžete ze své vlastní zkušenosti porovnat vnímání české a zahraniční společnosti na homosexualitu?

Z vlastní zkušenosti toho příliš říct nemohu, jediné, co jsme s přítelem po naší dovolené ve Slovinsku zkonstatovali, že za celou dovolenou na nás nikdo nekoukal tak opovrživě jako v českém metru cestou domů.

13. Americká Akademie filmového umění a věd, která předává ceny Oscar, oznámila, že od roku 2024 se budou moci o hlavní cenu ucházet pouze filmy, kde je zastoupení menšin včetně LGBT komunity. Myslíte si, že je to krok správným směrem?

Považuji to za dost nesmyslný krok. Kulturní umění a problematika LGBT jsou diametrálně odlišné pojmy a považuji to do jisté míry jako zásah do tvůrčích plánů, chce-li o takové ocenění bojovat.

Andrea, 35 let, psychologka

1. V kolika letech jste začal/a vnímat, že Vás přitahuje stejné pohlaví?

Určitě jsem to neměla jasný, normálně jsem měla vztahy s chlapy, spíš byl problém, že to nebylo ono. Sexuálně to pro mě problém nebyl, ale psychicky to nebylo, to co jsem myslela. Tím, že jsem psychologka a mám za sebou

psychologické výcviky tak mi docházelo, že nejsem psychicky blízkosti s chlapý schopná. Asi bych se zařadila do bisexuálů. Když mi bylo asi kolem 30 tak mi začala úzkostně depresivní porucha a když jsem pak šla za psychiatrem, se kterým jsem se navíc znala tak on byl ten první, co mi to řekl, jestli jsem nepřemýšlela, že bych to zkusila s ženou. Postupem času jsem si pak uvědomovala, že mě ženský v minulosti přitahovaly.

2. Coming out podle řady studií trvá i několik let. Jaký byl Váš coming out?

Tak netrval řadu let, tím že jsem i v určitém věku a že jsem už měla nějaký zkušenosti z těch terapeutických výcviků. Já jsem teda věděla, že to chci nějak zkusit, nejprve jsem to samozřejmě začala říkat kamarádům a pamatuju si, že jsem se těch reakcí i bála. K té první partnerce mě vlastně přivedlo to, že jsme o tom mluvily s kamarádkou a já jsem jí to řekla a ona je věřící, takže tam jsem čekala, že tam bude nějaký problém. Ona byla jako zaskočená, ale právě říkala, že má kamarádku se kterou už to zažila a jestli bychom se nechtěly poznat, že bychom si mohly rozumět a tak jsem přišla k prvnímu vztahu. Postupně jsem to začala říkat kamarádům, kolegům v práci, protože jsem tehdy dělala na učňáku tak tam byl sbor kolem 60 učitelů a já to řekla zhruba 10. Ale na každý to setkání jsem se musela připravovat, vždycky to bylo hrozně vysilující, připravit se na to, jak to řeknu, na tu reakci.

3. Komu jste se svěřil/a prvnímu a proč?

Myslím si, že to byla moje nejlepší kamarádka. Protože měla sexuální zkušenosti s ženou z různých párty. Žije jenom s chlapý, ale věděla jsem, že je otevřená všemu a že to vezme dobře. Pak druhá blízká kamarádka.

4. Jaká byla reakce Vaší rodiny?

Poměrně brzy po začátku toho vztahu jsem to řekla mámě a její reakce byla jako super. Bylo vidět, že jí to stojí úsilí, ale nikdy by mi to podle mě nepřiznala, hodně se snažila. V rodině jsem to říkala švagrové, ta to říkala mému bratrovi a máma to říkala mému tátovi. Ten to podle mě nikomu neříká, ten to už tak čtyři roky zpracovává. My spolu nemáme blízký vztah, takže já nejsem schopná odlišit, co je navázaný na tohle téma a co není. My se prakticky nevidáme.

5. Jak reagovali Vaši přátelé?

Většina mých kamarádů reagovala kladně. Ale setkala jsem se i s reakcemi, který mě překvapily. Tím, že se pohybuju v oblasti psychologie, tak jsem od lidí v téhle profesi čekala otevřenost, ale právě například reakce typu “počkej to prostě přeci musíš vědět od nějakých třinácti” “cože to prostě není možný” mě hodně překvapily a ukázalo mi to, že jsme se odcizili a že vlastně s nimi nechci mít nic společného. Ale žádný z mých blízkých vztahů to nijak neovlivnilo. Ještě byla zajímavá reakce mého bývalého přítele, který se mě zeptal, jestli mi nezpůsobil nějaký sexuální trauma. Je to hodně barevný ty reakce těch lidí a hodně vyčerpávající.

6. Nizozemsko jako první země na světě schválilo stejnopohlavní manželství. U nás je stále povoleno pouze registrované partnerství. Myslíte si, že je registrované partnerství pro homosexuály dostačující?

Pro mě je to naprosto nedostačující. Je to hlavně tím, že máme teď tu dceru. V jednatřiceti jsem začala poprvé uvažovat, že bych chtěla svoje dítě a potom když jsem potkala svojí současnou partnerku tak jsme začaly uvažovat i o registrovaném partnerství. Ale z hlediska toho, kdybych náhodou nemohla otěhotnět a musela bych na kliniku tak v tu dobu to nešlo jako registrovaná, takže jsme říkaly, že to nejde. My nejsme braný jako rodina, jsou tam dvě výjimky, naprosto nelogický pro mě. Máte pak vyživovací povinnost na dítě partnera, i když nemáte právo požadovat s ním styk a další věc je, že prostě máte nárok jen na jednu rodičovskou, pokud jste partnerky. Proto když jsme věděly, že když se

budeme tvářit jako partnerky tak nebudeme mít právo na "rodičák". Proto my jsme se i při sčítání lidu sčítaly jako spolubydlící. Mně to je proti srsti, plus jsme musely udělat závěť na byt, hypotéka je napsaná na ní. Ale kdyby se jí něco stalo, tak já mám právo jen na jedno dítě, na to druhé, se kterým je teď ona těhotná, tak na to právo nemám, musela bych mít dobrou sociální pracovníci, která by mi pomohla, ale navíc ke všemu bych s těmi dětmi neměla kde být, musela bych se vypořádat finančně s její rodinou, což nemám z čeho. Druhý miminko teda vlastně není moje miminko, pro mě je tohle na tom nejvíc bolestivý. Nechaly jsme si od právníka sepsat alespoň to, že když se s ní něco stane tak já jsem výlučný dědic. Ale představa, že jdeme na úřad s pořadovým číslem, jako co to má být. Já za sebe netrvám na pojmu manželství, ať si ho heterosexuální páry sežerou. Pojem registrovaný partnerství se mi ale nelíbí a co se mi nelíbí víc, jsou ty práva. Chtěla bych, abychom měly stejná práva, přijde mi to strašně líto, že moji kamarádi můžou a já ne. Já ani nepotřebuju bílý šaty, klidně přijdu v obleku. Ale všechno, i jména dětí, my teď musíme čekat, až přestaneme čerpat rodičovskou a pak se můžeme přejmenovat všichni na jedno příjmení.

7. Již několik let je umožněno lidem žijícím v registrovaném partnerství žádat o adopci, osvojit si dítě může ale pouze jeden z partnerů. Jak se k tomu stavíte vy? Chtěl/a byste si jednou adoptovat s partnerem/partnerkou dítě?

Nejdřív jsem to měla tak, že jsem si chtěla adoptovat dítě, protože jsem měla zkušenost z OSPODu, kde jsem pracovala. Pak ale přišla vnitřní touha po dítěti a to bylo silnější než cokoliv a tím pádem jsem si vybrala to, že si chci porodit vlastní dítě. Navíc moje přítelkyně adopci nechtěla. Takže jsme se dohodly, že každá si porodíme vlastní dítě.

V naší komunitě je běžný, že buď to řešíte tak, že poprosíte někoho z blízkého okolí, ve smyslu někdo z přátel, bývalý přítel nebo to řešíte sdíleným rodičovstvím s gay párem, ale do toho jsme jít nechtěly. Nebo to uděláte tak, že si na internetu najdete jakoby anonymního dárce. Který je ochoten, nesouhlasí s tím, jak je to

tady v Čechách. Ale nemusíte se s ním vyspat. Je to někdo, kdo je schopen přijít k Vám domů, přinese vzorek a odevzdá vám ho. My chtěly někoho, kdo má zkušenosti s tímhle, kdo má vyšetření na ty základní nemoci. No a na tohle existuje fórum, kde si můžete najít ideálního dárce. Jenže tam většina těch mužských hledá jen sex. My jsme chtěly někoho, kdo nám daruje ten vzorek a kdo to udělá s námi oběma a hlavně kdo si od nás nevezme peníze. Našly jsme tam chlapa, který nejdřív teda dal ten vzorek mně. Já jsem otěhotněla na poprvé, protože jsem věděla, kdy to je vhodný. No a partnerka ta bude teď rodit a ta otěhotněla asi na osmý pokus až.

**8. Zúčastnil/a jste se někdy veřejných akcí na podporu LGBT komunity?
Pokud ne, myslíte si, že mají takové veřejné akce smysl?**

Ne. Myslím si, že smysl mají. Sice jsem já sama začala vztahy s ženami později, ale i já se občas přistihnu, že lidem lžu o tom, s kým žiju, pořád mám strach z reakcí lidí. A když tohle zažíváte, proč byste si jednou za rok nemohla dojít na takovýhle průvod. Fakt si myslím, že na základě všech těch ústrků, které zažíváte, i když u nás to není takový jako třeba v Polsku, tak proč to nedovolit? Vždyť ti adolescenti ve škole to brali s povděkem, že se mohli zúčastnit.

9. Měl/a jste někdy negativní pocity, které se vázaly na Vaši sexuální orientaci?

Co mi tak vyvstává je to, když jsme si chtěly pořídit dítě. Když toužíte po dítěti a znáte svoje tělo tak pokud máte doma schopného muže tak to je mnohem jednodušší. Takhle řešíte jak se dostanete k tomu materiálu a musíte jít do nějaký šedý zóny, pokud jste to udělali tak jak jsme to udělaly my.

10. Vnímáte kolem sebe homofobii?

Já nevím, co bych já sama označila za homofobii. Rozhodně je ta vstřícnost ale menší. Mně je pětatřicet takže v mojí generaci jsou ty vztahy docela OK. Ta

generace, se kterou jsem se setkávala v rámci práce, tak tam brali i transsexualitu úplně v pohodě. Ale v rámci té starší generace, se kterou jsem se setkávala na učňáku tak tam to bylo jiné. Například za mnou přišla učitelka, že jedna její studentka má dvě mámy a byla z toho úplně v šoku a řešilo se to po celý škole. Ale třeba na ulici jsem se s ničím nesetkala, protože my jsme dost diskrétní. Ale myslím si, že i kdybychom se nějak projevovaly tak pořád by to vzali líp než když bychom byly chlapy. Ti si myslím, že to mají mnohem horší. Ale že by mi to bylo jedno, to říct nemůžu. Pořád mám v sobě někde pocit, že mě lidi někde odsoudí nebo mi něco řeknou. Ale nevím, proč by mi měli lidi něco říkat. Vždyť já jsem úplně normální. Sbíráám hovínka po psech, platím daně...

11. Setkal/a jste se někdy s diskriminací kvůli vaší sexuální orientaci ve veřejných institucích? (úřad, škola, zaměstnání)

Naopak v porodnici na nás byli úplně hrozně hodní, asi to bylo i tím, že to byl mladý tým. A jinde jsem to nikde ani tak neříkala. Na druhou stranu si myslím, že já tím, že "jen" žiju se ženou tak to mám jednoduchý. Nedokážu si představit s čím se setkávají gayové a především transsexuálové. To co oni musí prožívat, to musí být šílený.

12. Můžete ze své vlastní zkušenosti porovnat vnímání české a zahraniční společnosti na homosexualitu?

My jsme s partnerkou obě takový domácký a nikde v zahraničí jsme spolu nebyly. A asi dlouho ani nebudeme. Ale musím říct, že mám blízkou kamarádku z východního Slovenska a vím, že bych se tam svobodně se svojí partnerkou určitě neprocházela. Spíš když se zaměřím na to schválení manželství pro všechny tak tam dost zaostáváme, především směrem na západ.

13. Americká Akademie filmového umění a věd, která předává ceny Oscar, oznámila, že od roku 2024 se budou moci o hlavní cenu ucházet pouze

filmy, kde je zastoupení menšin včetně LGBT komunity. Myslíte si, že je to krok správným směrem?

Ne, přijde mi to instantní, stejně jako když chcete protlačit určitý počet žen do vlády.

Jana, 21 let, studentka

1. V kolika letech jste začal/a vnímat, že Vás přitahuje stejné pohlaví?

Řekla bych, že tak ve 14 - 15 letech, což mi přišlo hrozně pozdě, protože jsem se často koukala na nějaký videa, kde to někdo věděl už od čtyř let. Takže já jsem si pak zpětně začala uvědomovat, že jsem tam měla nějaký interakce zhruba ve svých 12, kdy se mi třeba líbila moje nejlepší kamarádka. Ale tím, že člověk vyrůstá v heteronormativní společnosti tak mu strašně věci nedojde a má pocit, že když se mu někdo líbí, tak je to kamarádský. I teď mám problém, že když se s někým seznámím, tak vlastně nevím, jestli to jsou potenciální kamarádky nebo jestli se mi líbí.

2. Coming out podle řady studií trvá i několik let. Jaký byl Váš coming out?

Takže to bylo v nějakých těch patnácti. Předtím by mě to asi ani nenapadlo. Když jsme tohle téma řešili na základce tak jsme se jen bavili o tom, že nemůžou mít děti a nemůžou se brát. A mě to hrozně stresovalo, protože jsem si říkala, co když já jsem taky lesba a nebudu moct mít děti. No, ale tu myšlenku jsem úplně zavrhla, protože jsem si říkala, že přece já nemůžu být, protože bych to musela vědět od narození a vím, že jsem se tehdy líbala se svou nejlepší kamarádkou. Ale pro ní to byla jen sranda jako v rámci opilosti, ale já jsem to v sobě začala hrozně řešit a nevěděla jsem, jak to mám brát. Potom mi došlo, že k ní asi začínám něco cítit a asi po čtyřech měsících jsem se s tím svěřila kamarádovi. Hodně jsme se o tom spolu bavili a já jsem si postupně uvědomila, že se mi i v minulosti líbily holky. A teď to mám zhruba tak, že se mi ze 30% líbí holky a ze 70% kluci. Tenkrát mi

hrozně pomohly ty nálepky, kdy jsem si řekla, že jsem bisexuálka, ale dneska už se nenálepkuju, protože se jako lidé pořád vyvíjíme a to včetně sexuální orientace, takže si můžeme za pár let uvědomit, že vlastně se zaměřujeme jen na to jedno pohlaví už. Ale kdybych se měla někam zařadit tak bych se označila za pansexuálku, což je to, že nekoukám na pohlaví, vzhled nebo identitu člověka, ale koukám na jeho duši.

3. Komu jste se svěřil/a prvně a proč?

Jako první jsem se svěřila svému nejlepšímu kamarádovi, kterého jsem už zmínila a bylo to strašně krásný. Protože mě přestal vnímat jako osobu, kterou zajímají kluci a to bylo strašně důležité pro mě. Všichni se mě totiž vždycky ptali, jestli už mám kluka, kdy už jim nějakýho kluka představím a on se mě začal ptát i na holky. Jsem ráda, že zrovna on byl první, protože u něj jsem vždycky cítila pocit bezpečí a věděla jsem, že se mu můžu svěřit s čímkoliv a on mě neodsoudí.

4. Jaká byla reakce Vaší rodiny?

Já jsem to svým rodičům neřekla. Nikdy jsem to před nimi netajila, ale oni se o to nezajímají. Protože my spolu neumíme komunikovat, nevedeme vážné debaty nikdy. Takže ta představa, že si je posadím do obývacího pokoje a začnu s tímhle tématem, je pro mě úsměvná. Takže já to občas nadhodím v rámci nějaký konverzace, ale přijde mi, že to berou jen jako určitou fázi a úplně to ignorují. Takže já jsem to vzdala. Jediná z rodiny, kdo to ví, je moje starší ségra. Tý jsem to řekla asi rok po tom, co jsem to řekla svým kamarádům a hrozně jsem se bála její reakce. Protože mi přišlo, že na to nemá úplně pozitivní náhled. Ale když jsem jí to řekla, tak měla úplně skvělou reakci a obě jsme brečely dojetím, tak to byl pro mě asi nejlepší coming out.

5. Jak reagovali Vaši přátelé?

Když jsem to řekla svým nejlepším kamarádkám, tak ony stejně, když jsme šly na nějakou párty tak ony řešily, kdo je tam pozvaný a dělaly si srandu s kým by se tam mohly bavit a u mě se vždycky ptaly jen na kluky. Takže tu moji orientaci tak nějak zlehčovaly a vůbec nebraly v potaz, že by se mi holky mohly líbit. Prostě to zazdívaly. Na jednu stranu to přijaly hrozně pozitivně, ale zlehčovaly to. Mě štvalo, že ony nechápaly ten můj vnitřní boj. A teď v posledním roce to říkám otevřeně, když se mě někdo zeptá, tak nemám absolutně problém to říct.

6. Nizozemsko jako první země na světě schválilo stejnopohlavní manželství. U nás je stále povoleno pouze registrované partnerství. Myslíte si, že je registrované partnerství pro homosexuály dostačující?

Určitě ne. Myslím si, že by mělo pro homosexuály být normální manželství. Protože registrované partnerství umožňuje jen polovinu práv a to je šílený. Obecně beru manželství jako sňatek dvou osob a přijde mi stupidní to rozlišovat na pohlaví. Jakoby chápu, že lidi berou manželství jako sňatek muže a ženy, ale nechápu, proč nemůžou změnit názor. Jak osobně ublíží nějakému člověku, že se dvě holky někde vezmou.

7. Již několik let je umožněno lidem žijícím v registrovaném partnerství žádat o adopci, osvojit si dítě může ale pouze jeden z partnerů. Jak se k tomu stavíte vy? Chtěl/a byste si jednou adoptovat s partnerem/partnerkou dítě?

Určitě jsem pro adopci. Právě tohle jsem řešila, když jsem "coming outovala", jak bych to řešila, kdybych se zamilovala do holky jednou. Sice ten proces adopce mi přijde šílený, ale šla bych do toho.

**8. Zúčastnil/a jste se někdy veřejných akcí na podporu LGBT komunity?
Pokud ne, myslíte si, že mají takové veřejné akce smysl?**

Jojo, podle mě dvakrát po sobě. Ale já jsem se tam strašně bála jít sama, protože jsem sama se sebou ještě nebyla ztotožněná. Když jsem tam byla poprvé tak jsem si připadala, že jsem úplně v jiném světě, hrozně se mi to líbilo. Přišlo mi úplně úžasný tam jít a podpořit tu komunitu. Ale když se o tom bavím s lidmi, tak oni to berou hrozně negativně. Třeba můj táta mi řekl, že přece taky nechodí ven s vlaječkou, že je heterosexuál. Ale on přece nemusí, on to vyjadřuje každý den. Pro tu LGBT komunitu je to hrozná svoboda, že můžou jeden den vyjít do ulic, obléct se jak chtějí a cítit se hrozně "free". Tam je hrozně cítit tu pozitivní energii v tom průvodu, všichni se usmívají, jsou příjemný. No a teď jsem viděla letáky na nějaký Charlie spolek, což je spolek pro LGBT komunitu, který má každý týden setkání a říkala jsem si, že se jednou odvážu a půjdu.

9. Měl/a jste někdy negativní pocity, které se vázaly na Vaši sexuální orientaci?

Kolikrát jsem si říkala, že by určitě bylo jednodušší být hetero. Ale ne takový jako, že bych si říkala, že mě to štve.

10. Vnímáte kolem sebe homofobii?

Všude. I osobně jsem se s tím hodně setkala. Ale vždycky jsem si myslela, že si ty lidi dělají srandu, protože mi nedošlo, že by to ty lidi mohli vůbec myslet vážně. Ale pak jsem začala vnímat, že i moji rodiče to mají dost. Taťky nová manželka ta vůbec neuznává odchylky od normálna. No a nedávno jsem se setkala s klukem, který i říkal, že si gayové nezaslouží vůbec žádný práva, že je to nechutný, to bylo úplně šílený. Potom se s tím setkávám na internetu nebo v seriálech třeba.

11. Setkal/a jste se někdy s diskriminací kvůli vaší sexuální orientaci ve veřejných institucích? (úřad, škola, zaměstnání)

Nesetkala.

12. Můžete ze své vlastní zkušenosti porovnat vnímání české a zahraniční společnosti na homosexualitu?

Úplně jsem neměla možnost tohle zažít, protože jsem vyjížděla zatím jen se školou a tam moc příležitost někam chodit není.

13. Americká Akademie filmového umění a věd, která předává ceny Oscar, oznámila, že od roku 2024 se budou moci o hlavní cenu ucházet pouze filmy, kde je zastoupení menšin včetně LGBT komunity. Myslíte si, že je to krok správným směrem?

Nemyslím si, že je to krok správným směrem. Je to až moc tlačení na pilu. Ted' udělali z mé oblíbené postavy Lokiho homosexuála a moji kamarádi si mysleli, že mě to hrozně potěší, ale mě to spíš naštvalo. Já bych byla radši, kdyby vymysleli hrdinu, který to v sobě bude mít obsažený a ne, že najednou přetvoří postavu tak, aby vyhovovala dnešním normám.

Tomáš 20 let, student

1. V kolika letech jste začal/a vnímat, že Vás přitahuje stejné pohlaví?

To jsem si uvědomoval asi od té doby, co jsem to vnímat mohl. Poprvé jsem se do kluka zakoukal už ve školce. To, že se jedná o něco odlišného od normy jsem si začal uvědomovat až ve škole. Odjakživa jsem to ale bral jako fakt a rozhodně ne jako něco, co by se dalo měnit nebo ovlivnit. Měl jsem v tom poměrně štěstí, protože pro spoustu lidí to je náročné a existují v sebezapření a zpochybňování sebe sama, pro mě to byla spíš otázka skrytí skutečnosti před světem, což jsem nějakou dobu dělal poměrně úzkostlivě.

2. Coming out podle řady studií trvá i několik let. Jaký byl Váš coming out?

Jak jsem zmínil v předchozí otázce, vnitřně jsem si tím prošel již v útlém věku. Coming out k mému okolí jsem zažil o dost později a je pravda, že trval dost dlouho. Změna svého rozhodnutí, že bych se mohl "vyoutovat" u mě proběhla kolem 15 let. Bylo to docela stresující. Je něco jiného říct to nahlas u sebe v pokoji a říct to pak nahlas někomu do očí. Coming out rodičům jsem začal řešit až se svým přítelem, ale nakonec jsem byl "vyoutovaný" nečekaným příchodem mámy domů, takže to byl šok pro všechny zúčastněné. Vzala to ale skvěle.

3. Komu jste se svěřil/a prvněmu a proč?

První se o mé orientaci dozvěděla kamarádka ze školy, ke které jsem v té době měl blízko, ale zároveň jsem tak trochu čekal, že to nedokáže udržet v tajnosti. V průběhu měsíců se to dostalo ke každému z mých přátel, ale tedy z mojí iniciativy.

4. Jaká byla reakce Vaší rodiny?

Rozporuplná. Bráchovi jsem se "vyoutoval" asi před čtyřmi lety a jeho reakce byla dost negativní. Částečně to bylo jeho postoj a částečně tím, že jsme byli oba podnapilí. V současnosti už je s tím ok, ale stále s ním moc osobních věcí neřeším. Máma se k tomu staví tak, že si zamilovala mého přítele a táta se k tomu nestaví. Kdykoliv s ním toto téma načnu, dělá že neexistuje a nechce ho se mnou řešit. Bude ještě dlouhá cesta, než to začne nejen tolerovat, ale i přijímat. Dost jsme se za poslední dobu vzdálili. Ke svojí babičce mám o dost blíž než spousta mých vrstevníků, ale té o tom říkat asi nebudu. Má dost homofóbních postojů a je to pro mě vyvažování mezi tím, zda ji lhát, nebo rizikem, že o ní přijdu.

5. Jak reagovali Vaši přátelé?

Mezi svými přáteli jsem nečekal nějaké odmítnutí, nebo zavrnutí. A to se mi i potvrdilo. Nikdo se ke mně nepostavil zády. U nich jsem se neseťkal ani s rozpaky, až tedy na jednu výjimku, kdy mi kamarád nevěřil.

6. Nizozemsko jako první země na světě schválilo stejnopohlavní manželství. U nás je stále povoleno pouze registrované partnerství. Myslíte si, že je registrované partnerství pro homosexuály dostačující?

Na rozdíl od řady zástupců sexuálních menšin mi přijde úplně zcestné, jak to nazýváme. Beru argument, že manželství je svazek muže a ženy, protože to vychází z křesťanských tradic atd... Problém je ale v tom, že registrovaní partneři nemají stejná práva a povinnosti jako manželé. Nejtrapnější je to s adoptí dětí, kde nás část společnosti vnímá jako pedofilní násilníky a raději by skočili z okna než aby je adoptoval gay. Bez finančních a jiných záruk od státu, které manželství garantuje se taky žít dá, ale je to zkrátka nefér.

7. Již několik let je umožněno lidem žijícím v registrovaném partnerství žádat o adopci, osvojit si dítě může ale pouze jeden z partnerů. Jak se k tomu stavíte vy? Chtěl/a byste si jednou adoptovat s partnerem/partnerkou dítě?

Fakticky by měl jen jeden z nás k dítěti právní vazbu. Je to obstrukce, na které si konzervativní páprdové ve sněmovně posilují svá nabubřelá ega. O adopci jsme se s partnerem spoustokrát bavili a řešíme i to, že jestli dítě někdy chceme, měli bychom o něj pomalu žádat, což je jen další důkaz nesmyslnosti a absurdity. Celý ten proces trvá řadu let a až se jednou rozhodneme, že dítě chceme, tak bychom už také mohli být čtyřicátníci

**8. Zúčastnil/a jste se někdy veřejných akcí na podporu LGBT komunity?
Pokud ne, myslíte si, že mají takové veřejné akce smysl?**

Nezúčastnil, ale smysl mají. Problém ale je, že jim extrémisté v latexu berou kredit. Vidět podporu ze strany jiných a vidět jako puberťák to, že nejste sám, bude mít v životě mnoha lidí velkou váhu. Na druhou stranu pak vidíte záběry v televizi, na kterých se skupina gayů v průvodu odehrává sexuálním hrátkám a okamžitě posilujete nálepku nechutných teploušů.

9. Měl/a jste někdy negativní pocity, které se vázaly na Vaši sexuální orientaci?

Z orientace jako takové asi ne. Než jsem začal přemýšlet o coming outu, obával jsem se reakcí přátel. Teď je pro mě náročný hlavně přístup rodiny a jak tu situaci řešit.

10. Vnímáte kolem sebe homofobii?

Už tolik ne. S partnerem si z toho děláme srandu. Všimáme si, jak nás pozorují kolemjdoucí, někdy se usmívají, jindy mračí a šeptají si pod vousy. Kromě toho, že na nás na prázdninách pokřikoval nějaký Ital, jsme se s otevřenou homofobií nesešli. Silácké řeči na facebooku má leckdo, ale do očí vám to už nikdo neřekne.

11. Setkal/a jste se někdy s diskriminací kvůli vaší sexuální orientaci ve veřejných institucích? (úřad, škola, zaměstnání)

Kromě toho, že nemůžeme darovat krev, asi ne. Stejně to ale ve mně vyvolává obavy a myslím na věci, které heterosexuální páry nemusí řešit, například myslím, co až budeme chtít dítě, žádat si o hypotéku, vzít se, nebo třeba čerpat ošetřovné.

12. Můžete ze své vlastní zkušenosti porovnat vnímání české a zahraniční společnosti na homosexualitu?

Člověk si zahraničí dost idealizuje. Na západ od nás si nasazujeme růžové brýle a sledujeme úplně jiné věci. Nedávnou zkušenost máme ze Slovinska, kde na nás lidé působili otevřeněji, ale možná to je tím, že češi se přirozeně mračí. Asi nemůžu říct, že by to byly drastické rozdíly. Není to nic, co nutně musím vnímat. Když na nás někdo půl minuty zírá jak kdybychom spadli z Marsu, tak je to spíš k smíchu, než projev nějaké nesnášenlivosti.

13. Americká Akademie filmového umění a věd, která předává ceny Oscar, oznámila, že od roku 2024 se budou moci o hlavní cenu ucházet pouze filmy, kde je zastoupení menšin včetně LGBT komunity. Myslíte si, že je to krok správným směrem?

Zabýváme se kravinami. Kdyby Amerika řešila jak se k sobě chováme a ne to, že ve filmu o druhé světové bude gay pár, nebo že ve vedení Oscaru ještě nebyl černoch, tak žijeme na mnohem lepším místě. Místo toho se pozitivní diskriminací snažíme, aby se nikdo necítil ublížen. Nechci říct, že diskriminace menšin není problém, ale některé věci jsou prostě přitažené za vlasy.